

NARODNI DNEVNIK

Račun pri poštнем ček. uradu št. 13.633.

Dunaj, 2. maja. (K) Na večerašnji boksijski tekmi je premagal Francoz Carpentier Angleža Downleya v drugem kolu s knock outom. Vsled protesta bo zvečja boksaerjev tekmo presodila. Francoz Dumas se je boril s Čehoslovakom Dymasom; po 10. kolu je ostala tekma nedoločna. Dunajčan Steinbach je premagal Veselica (Avstrija) v 10. kolu s knock outom. Sullivan (Anglija) je premagal Dunajčana Hano. Zamorec Liget (Amerika) je zmagal v tekmi z Mažarom Karlom Mathejem, ki je odstopil o 7. kolu. Tekma med Francozom Fritchem in Dancom Larsenom je izpadla koristnega.

Praga, 2. maja. Beograd 43.125, Du-
 naj 4.83, Berlin 8.025, Rim 153.75, avstrijske
 kune 4.805, lire 155.75, Budimpešta 4.125,
 Pariz 222.75, London 149.30, New York
 1.05, Curih 605.50.

Berlin, 2. maja. Beograd 5.28, Dunaj
 98, Milan 18.55, Praga 12.46, Pariz
 23, London 18.455, New York 4.19, Curih
 61.

Italijanska politika na Sredozemskem morju.

Pariska revija »Le Correspondent« prinaša v svoji številki z dne 25. aprila t. l. pod zaglavjem »L'Italie et la Méditerranée« daljšo študijo Rogera Labonne, ki jo priobčujemo v kratkem izveščku.

Ako se da primerjati angleška zunanja politika široki, majestetični reki, naličuje italijanska bolj kapricioznemu potoku, ki se skriva vsak hip v grmčevju, v duplinah, v podzemlju, spreminja svoj vagabundni tok, skače čez skaline, a vendar končno dospe k svojemu cilju.

Izza premirja je šla ta politika že skozi tri določno zaznamovane faze. Pijana od povojne imperijalizma si je izbrala Italija velik del Male Azije, Albanijo in Čad za svoj plen; D'Annunzio se polasti Reke, Libija je preplavljena italijanskega vojaštva. Kmalu pa sledijo razočaranja, eno za drugim: notranja kriza, skorajda meščanska vojna in komplikacije z Jugoslavijo otežujejo situacijo. Tu se prične Giolitti-jeva humanitarna perijoda z raznimi filantropičnimi, arabofilnimi in islamističnimi poskusi v Valoni, Tripolisu in Adaliji. Neuspeli niso zaostati in ko se je polasti vlade fašizem, se vrača Consulta glede Turčije, Arabov in Berberjev zopet k metodam odločne, silne roke. Domovina Cunctatoria in Mazarina pripravljajo diplomatske ofenzive zopet pod zastirajočim okriljem molččnosti in tihga dela.

Glede Turčije si je Rim osvojil parolo prvega Napoleona: »To podirajočo se državo moramo podpirati, da si moremo od nje vzeti svoj delež.« Čim je Crispi zapazil, da grozi Italiji pretirana industrializacija in da postaja dežela prebivalstvu pretresna, je usmeril svojo politiko proti vzhodu. Italija je jela forsirati svoj izvoz v Turčijo, njena trgovska mornarica, njene komercialne operacije so tu kmalu prekošile Francijo. Ona odpira paroplovne zveze, ustanavlja na Vzhodu italijanska propagandna društva, se hlani večkratolično, da si prisvoji protektorat nad katoličani, podpira italijanske redovnike, ustanavlja šole po vsem Orientu itd. Milanski »Banco Commerciale« se poteguje za maloazijske železniške koncesije, v Adaliji se odpravi konzulat, šole, bolnišnica. Leta 1912. zasede Italija Rodos in Dodekaneso. Svetovna vojna teh ambicij ni pretrgala. Leta 1916. zahtevalo Italijani že celo Malo Azijo od Skutari do Aleksandrete in Sonno in si da leta 1917. v dogovoru v San Giovanni di Miana od zavezniških oblastih Smirno. Toda ko so po končani vojni zavezniški pričeli porazdeljevati Malo Azijo v kolonialne sfere, sta Venizelos ter Zaharov v diplomatskem zakulisju zmazala nad italijanskimi vplivi. Njima se je pridružil L. George in tako je 15. maja 1919 Grčija dobila polobotko, zasedsti Smirno. Pa že prve dni, ko je smirenjski patrijarh blagoslovil grško vojsko, je strel italijanskega ex-majora povzročil napad in rop turškega mestnega dela. Ta zgodovinski dogodek je pobudil Anatolce, da so v razdviženem gnevu začeli zbirati svoje sile, očistiti deželo od Evropejcev, tako da so končno v Lausanne po 2 letih Zapadu že mogli diktirati svojo voljo. Takoj po smirenjskem strehu je z vso silo vzplamtel vojničarstvo mržnja med helenskim in latinskim svetom; italijanske čete se pojavijo v Smirni kot zaščitnice turškega prebivalstva, bersaglierji zasedejo Scalo novo, se vgnezdijo ob Meandru, v Miletu, Mugli in na protirodeškem obrežju. Italijanska vojska pristane v Adaliji, en polk zasede Konijo, staro selidžidsko prestolnico. Vso deželo preplavijo italijanski agronomi, inženjerji in raziskovalci, da sestavijo njen gospodarski inventar za italijansko izkoriščanje. Italija namerava kolonizirati Marijo, Licio in Pamfilijo, usmeriti v te dežele svojo emigracijo. Ona postopno diskretno, brez hrupa in šuma, brez manifestacij. Njeno vojaštvo ima nalog gojiti z domorodci prijazne odnose, deliti živč in zdravila, ona ustanavlja bolnišnice, dispensarije, kinematografe in se čuva vikanja v administrativne posle turških oblasti. Le tam, kjer Italijanski kadri sosedijo z grškimi, izgleda, kakor da so se evropske vojne fronte prenesle na maloazijska tla.

Ampak turška jezica kmalu ni poznala več razlike: njen odboj se obrača v enaki meri proti Angležem, Francozom, Grkom, kakor proti Italijanom. Med prebivalstvom se razširi protitalijanska propaganda in slednjič ne preostane nič drugega, kakor odpočitati vojaštvo iz Balduja, Konije in Adalije in to tem bolj, ker je medtem postala situacija tudi v Albaniji, Kirenajki in Tripolitani neustojljiva. Italija je kot protislusko pričakovala od Kemala gospodarske koncesije, ki so pa izostale. Italijanski sacro egoizmo je povzročil, da so morale vse države, ena za drugo zapustiti maloazijske pozicije ter s tem okrepiti turško samozavest, kakor že ni bila stoletja.

Tu pa je preokrenila Italija svojo politiko na pota nemških metod. Njeni znanstveniki so se zazibali v teorije duševnega osvojevanja osmanskega sveta. Italija prevzame inicijativo za vrnitev Carigrada se laska svojimi afriškimi mohamedanom, pošilja v Azijo trgovske misije, zbira na svojih vojnih ladjah po celi Evropi raztreseno turško emigracijo, pomaga kemalistom pri zbiranju vojnega materiala, kazi helensko blokado ter zahteva končno razveljavljenje Sevreske mirovne pogodbe. Kemal odgovarja sicer na italijanske usluge še vedno s neprijaznostmi, toda Italija potrebuje Turčijo na balkanski šahovnici proti Beogradu in Atenam. Tu ji pripomore Konstantinov povratek na grški prestol. Zapadne velesile umaknejo svoje intervencije, italijansko filantropstvo se poslužuje vseh skrivnih metod, dokler vojna odprava sila Grčije ne omaga pred Kemalovimi bašibozukli. Turci slavi glasno svojo zmago, toda na tihem jo slavi tudi kvirinal. Grčija, je potisnjena s poti, italijanski diplomati skušajo v Lausanne nien pojožaj se čim najbolj poslabšati. Turkom se sicer hoče s otoka Castello rizzo, zasedenega od Italijanov, vendar pa je Mussoliniev »ne« tako kategoričen, da si ismetpaša o tem ne upa več nadaljne besede.

Isti spremenljivi obraz kaže ital. politika v arabskih deželah. Vpliv ideoloških in islamističnih spekulacij doseže tu svoj vrhunec. Italijanska intervencija v Tripolitani je bila posledica jakega javnega mirjenja, vzdrževanega od nacionalističnih prorokov E. Corradini in Scipio Lighzele; ona je bila odgovor na zasedbo tega, kljubovalno početje kakor zasedba Reke in Kifa.

Dne 25. septembra 1911 pozove Italija Visoko Porto, da tekem 24 ur prizna njen protektorat nad Tripolitani. Predno se presenečena Turčija zave od iznenadjenja je Aubry z ital. mornarico že pred mestom. Deželo brani 5000 slabo oboroženih vojakov, obrambnega načrta Turčija nima nobenega. Sicer zorganizirajo nekateri turški častniki v deželi hud odpor, 100.000 mož ital. vojske drži le opek pas na obrežju, toda ker ni pomoči, omaga arabski odpor in ob izbruhu svetovne vojne je celo ozemlje v ital. posesti. Sveta vojna, započeta l. 1916 po vsem islamskem svetu, potisne sicer Italijane zopet na obrežje, njene garnizije v notranjini se s težavo rešijo v francoske kolonije. Toda po vojni uporabi ital. čete, broječe 80.000 mož, svoje izkušnje zopet proti Arabcem in kmalu je kolonija zopet očiščena. Pa ta pacifikacija ni trajala dolgo. Notranji ital. nemiri dajo arabsko-berberskim plemenom pogum in kmalu sta obe koloniji zopet v vstaškem plamenu. V tem trenutku se povrnejo rimski orientalisti na pacifičista pota, pridiguje se pridobivanje duš, mesto pridobivanje zemlje. Dne 1. junija 1919 preseneti Beduine dekret, da bodo odšli deležni avtonomije in vseh dobrot evropske parlamentarne demokracije, da ne bo več razlike med džefarskimi nomadi in lombardsko aristokracijo. Afrikanško prebivalstvo je pijano od veselja Viktor Emanuel dobi pridevek »El Maur« — zmagovalni. Službena Italija se ponosa pred vsem svetom z novimi svojimi kolonialnimi metodami ter denuncira arhaični administrativni sistem, kakor ga v svojih afriških ozemljih uporablja Francija kot reakcionarnost. Bodočnost se kaže v rožičastih barvah, Italija objublja Afrikanem nova mesta, železnice, kanale, cela nebesa, ter zahteva vnovič zasedbo do Cada.

Kmalu pa se uvert Consulta, da je Afrika dežela nepreračunljivih prikazni. Berberska hvalačnost dogori hitro kot slama, stari poglavarji začnejo vzdigati glave, italijansko vojaštvo mora zbežati v tretjino na oba. Neuspeh je popolen. Začetkom l. 1922 pričetna Graziani in Toronto ofenzivo, ki se konča v aprilu 1923 s pobežem senušiskega emirja v Egipt. Afriške avtonomije je konec, Italija jame vpoštevati francoske kolonialne metode: popolno razorožitev prebivalstva, zdravniško službo, ljudsko izobrazbo, efektivno kontrolo domorodnih glavarjev. S islamofilstvom je doigrano, mnogo vstajskih voditeljev mora plačati na vesaloh.

Musulmanska politika se ne da improvizirati. Četudi pripravljena od talentiranih strokovnjakov, se more vseeno v dožnjih letih preskusiti s praktičnim delom. Te izkušnje so napravili tudi Francozi, pravčasno pomirili obsežna svoja afriška posestva, ter jih tako zasigurali.

(Dalje prih.)

Izseljeniško vprašanje.

Kakor drugod, tako je povzročila svetovna vojna občutno krizo tudi na delovnem trgu. Legije brezposelnih so zahtevale tako v industrijskih, kakor tudi v gostinstvenih podjetjih delovnih delov. Vlade so prisilile na pomoč z raznimi ustanovami, in za podpiranje brezposelnih so bili izdani težki milijoni. Toda vse to ni zadostovalo in dela ter zaslužka želni delavci so se jeli ozirati v tujino. Njihov pogled je seveda obstal na Zedinjenih državah, kamor ni vabila samo zelo razvita industrija ter cvetoče poljedelstvo, marveč tudi visoka vrednost dolarja.

Toda Zedinjene države niso bile voljne sprejeti vseh ogromnih brezposelnih delavskih armad ter tako prenesti središče krize na lastna tla. Postopoma so bile določene kvote za posamezne države. Zelo občutno pa so bili prizadeti izseljenici raznih držav baš v zadnjem času. Tudi naša kvota je bila zelo znižana, česar pa ne bomo tako občutili, kakor na primer naša soseda Italija. Italijanski delavci, ki so že pred vojno trumoma zapuščali domačo grudo in se izseljevali v tujino — največ jih je šlo v Ameriko — so prisiljeni iskati zaslužek drugod. Nekako nadomestilo naj bi tvorila Rusija in to so podčrtavali vsi italijanski listi o priliki sklenitve italijansko-ruske trgovinske pogodbe. Toda zaenkrat se hočemo nekoliko pečati z izseljeniškim vprašanjem v Zedinjenih državah.

Poročili, ki prihajajo iz Amerike o zaščitanju senata Zedinjenih držav napram izseljenjem, osobito iz srednje ter vzhodne Evrope, ni vzeti tako tragično. V zgodovini Zedinjenih držav so bile dobe nacionalizma in šovinizma zelo kratke. Že l. 1751 je vzklil Benjamin Franklin, »zakaj bi Evropejci poplavalji ameriška tla? Isto je bil nekaj let pozneje Jefferson, ki je bil mnenja, da bi dotok evropskih izseljencev škodoval ameriški svobodoljubni duhu, ker bi prinesli Evropejci s seboj načela absolutističnih držav, ki so se jih bili navzeli v svoji mladosti.

Toda Franklin in Jefferson sta umrla in njuna bojazen se ni izpolnila. Bilo je nekaj let miru, dokler se ni l. 1830 pojavilo novo gibanje »ameriških domačinov«, Amerikanec, ki so bili rojeni v Ameriki. Njihovo gibanje je bilo najprej naperjeno proti Angležem, nato proti Irlandcem in končno proti Nemcem. V New Yorku in Bostonu se je vršilo precej demonstracij proti izseljenjem. Gibanje pa je trajalo le par let, nakar se je čez nekaj časa razvilo novo gibanje, ki je šlo v glavnem proti Irlandcem in katoličanom. Toda tudi to gibanje se je razbilo ob nujni potrebi po naseljenicah za neobdelane pokrajine. Važno je še pomeniti gibanje proti »rumenim«, ki je končalo z izključitvijo Japoncev in Kitajcev od obrežja Pacifičnega oceana, gibanje ameriškega delavstva proti evropskim tovarštem, v katerih so videli ameriški delavci nevarne tekmece in gibanje Ku klux klana proti židom in katoličanom.

Rusko-angleški boj za nadvlado v Aziji.

Zadnji dogodki v Afganistanu so zopet nemalo razburili angleško javnost, ki se dobro zaveda, da je Afganistan prag Indije. Zato je velikobritanska vlada tudi že žrtvovala ogromne vsote, da parira boljševiško propagando v Aziji, posebno v krajinih okoli Indije, v katerih delujejo moskovski komisariji že od l. 1919. Sovjetska vlada je leta 1921 najela tudi bivšega turškega mornariškega ministra Džemala Paša, ki naj bi v mohamedanskem Afganistanu organiziral evropsko armado. Ali Džemal Paša je bil na poti iz Turške v Tiflisu umorjen in angleška spomenica moskovski vladi z dne 7. septembra 1921 radi Džemalovega vstopa v boljševiško službo je postala brezpredmetna. Moskva je pa tudi po Džemalovi smrti nadaljevala s svojo agitacijo in propagando protiangleškega gibanja v deželah, mejecih na Indijo, z edinim ciljem, da zrevolucionira Indije proti Angležem, katerim bi izguba njihove najbogatejše kolonije v temeljih pretresla ves njihov svetovni gospodarski sistem.

Sovjetska vlada je svoj program razdelila v dve fazi propagande. Od katerih je prva že gotova: prostrane dežele med Kaspijskim morjem in Pamir-

ske visoko planoto se že zboljševizirane. Druga faza, Indija in predvsem Afganistan, se je začela tedaj z mrzlično delavnostjo boljševikov na afgansko-indijski meji. Agitacijski načrt je teritorialno razdeljen v tri sekcije:

1. Pamir in dolina Bramaputre; 2. Afganistan in 3. Perzija. Za propagando potrebne sile si Moskva vzgaja v »Orientalnem institutu« v Taškentu, kjer študira boljševiške nauke več sto Mongolcev, Tibetancev, Burjatov, Judov, Perzijancev, Kitajcev, Afgancev in Koreancev.

Delo v Pamirju pospešuje boljševiški nauk, sam po sebi že močno podoban veri tam. Nekaterim propagatorjem se je posrečilo celo priti v Lhaso in stopiti z dalaj-lamo v ožje stike.

Zanimivo je, da se boljševizem, ki oznanja v Evropi internacionalnost in ateizem, v Aziji opira glavno na versta in narodno misel.

Z Afganistanom je sklenila sovjetska vlada pogodbo že 28. februarja 1921, v kateri se je zavezala k zgraditvi telegrafnih linij med Kušem, Heratom Andaharom, Ghazno in Kabulom ter k izplačevanju letne rente 1 milijona zlatih rubljev afganistanskemu emi-

oni so pa vpili, da je finančar kriv, ker je pijan, naj ga stražnik le pogleda in si to notira. Finančar je odgovarjal, vmes so se vrtikali gledalci oziroma poslušalci, ki so se medtem nabrali, skratka: dirindaj je bil tak, da ni bilo grmečega boga slišati, nikoli vendar posrečilo, da je vsaj imena zapisal.

Zatem preide nekaj dni, Ernest Perko je odšel že takoj drugi dan po dogodku domov. Oni trije pa so čakali, kdaj bodo povabljeni na policijo. Tu pa tam so srečali finančarja, ki se je pa prav zmagovosno držal, dasi je imel njevoj obraz vse barve solnčnega spektra, samo Frauenhoferjevih črt je manjkalo.

Policijske ovadbe sicer ni bilo, pač pa dobijo Silobranko Pukšič ali Pukšev Branek, Svajoljub Žigovšek, Mirko Brenkar in Ernest Perko povabilo na sodišče vsled oboževanja radi lahke telesne poškodbe. Brenkar skoči na sodišče, prepíše ves akt in sporoči, da jih je finančar ovačil, kar so pa že tako ali tako z gotovostjo slišali. Perko sta sicer ni bilo v Ljubljani, a so si mislili: »Bo že prišel, da ne bo prepozno, bo tudi skrbel.«

Vsa stvar se je v Ljubljani hitro razvedela, kajti prizadeti štirje so imeli nebroj tovarštev, znancev, prijateljev in pajdašev. »Dama« pa je bila tudi veliki večini znana že iz obiskov pri njej. Ker je bilo pričakovati veliko zabave, je vladalo veliko zanimanje tudi pri mladih odvetnikih. Dr. Begar se je bil celo sam ponudil za brezplačnega zagovornika.

Med tremi v Ljubljani bivaječimi so se sicer že takoj po dogodku pričela posvetovanja, toda sedaj je šlo zares. Posvetovanja so se vršila na ulici, največ po gostilnah, kjer je Slovenca vse nehanje in dejanje. K posvetovanjem so bili pri-

ru. Obenem se je podpisal tudi vojaški in politični zavezniški dogovor za obsejstransko podporo za slučaj vojne proti Angliji. Emira pa ta dogovor ni toliko motil, da bi ne podpisal podobne pogodbe tudi z angleško vlado in sicer že 24. nov. istega leta. Situacija je danes tako napeta, da ne preostaja Afganistanu kot odreči se Moskvi, s čemur si nakopije lahko tudi zameri in celo vojno, in skupno delo z Anglijo, ki se brezobzirno drži svoje trgovsko-politične taktike, dočim disponira Moskva z veliko maso fanatikov komunističnega nauka.

V Perziji, bogati na petrolejskih vrelcih, se je Anglija že davno zasedla. Njena politika podpira sicer perzijsko vlado, ali obenem ljudstva k prevratom nagajno bedno hujstvo na revolucijo proti šahu. Prav isto politiko uganja Moskva. S Perzijo je sklenila 28. februarja 1921 trgovsko in eksploatacijo pogodbo ter istočasno izbrala vse predvojne obveznosti Perzije k Rusiji. Po tej pogodbi ima Perzija pravico navigacije po Kaspijskem morju — precej iluzorna pravica pri pomanjkanju perzijske trgovske mornarice; zato si je pa sovjetska vlada izgovorila prost prehod za svojo vojsko preko Perzije v času vojne proti Angliji. Ko je sovjetski poslanik Rothstein svoj čas z velikim pompom nastopil svoje mesto v Teheranu, se je takoj proglasil za »protektorja Perzijancev«.

Taka je približno slika rusko-angleškega boja za nadvlado v srednji Aziji. Zgodovinska angleško-ruska borba iz sedemdesetih let minulega stoletja je zopet oživel. Zaenkrat sta si še oba bojevnika, kljub različnim uporabljenim sredstvom, v uspešnih precej enaka; končna zmaga pa najbrže ne bo ne ruska in ne angleška, temveč — azijska.

Šah.

(Urejuje M. Kragelj, podpredsednik »Ljublj. šah. klub«.)

ŠAHOVSKI TURNIR ZA PRVENSTVO LJUBLJANE.

Za šahovski turnir za mojsterstvo Ljubljane so se doslej prijavili sledeči gosposode: 1. Dr. Fr. Cadež (»Lj. šah. kl.«), 2. Fink Stanko (»Preporode«), 3. Furlani Ljudmil (»Lj. šah. kl.«), 4. Jerošov Aleksij (»Lj. šah. kl.«), 5. Kragelj Mirko (»Lj. šah. kl.«), 6. Mrzlikar Rudolf (»Jadrane«), 7. Plevelj N. (»Šah. kl. Šiška«), 8. Rodé Milan (»Preporode«), 9. Stupan Bogomir (»Marib. šah. klub«), 10. Dr. F. Veber (»Lj. šah. kl.«), 11. Vidmar Ciril, 12. Vidmar Josip, 13. Dr. Vidmar Milan (vsi »Lj. šah. kl.«), 14. Prof. Vladimirovič Fr. (»Litijški šah. kl.«), 15. Zednek Stanko (»Jadrane«), 16. Ing. Zupanc Franc (»Lj. šah. kl.«).

Vsi imenovani naj se sigurno udeležijo informativnega sestanka udeležencev turnirja, ki bo nepreklicno v soboto, dne 3. maja, točno ob 8. uri zvečer v zadnji sobi Narodne kavarne (lokal »Lj. šah. kl.«), kjer se končnovaljavo določijo igralne ure. Istočasno se sprejemajo eventualne zadnje prijave, nakar se vrši zrebanje, v srhbo določitve igralnega reda. — Vse prijavljence, ki se ne bi udeležili sobotnega sestanka, bo turnirsko vodstvo kot odstopilce, črta-lo iz vrst turnirskih udeležencev.

Pričetek turnirja je v ponedeljek, dne 5. maja ob uri, ki se objavi na sobotnem sestanku.

M. Kragelj.

poslovodni podpredsednik »Lj. šah. klub«.

Trboveljski premog in drva dobavlja

Družba Ilirija, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. Telefon 220
Placilo tudi na obroke.

Georges:

„Če pri sodnji ne bodeš dobā pravice, kje jo pa bodeš!“

(Donesek h tehniki pravedanja.)

Stal sem v parku pred impozantnim ljubljanskim sodnim poslopjem in ga ogledoval. Zapazil sem, da so stare avstrijske embleme, avstrijskega orla (in tega sicer prav na gladko) ter F. J. I. (kar se pa še zmeraj pozna) sicer odpravili, novih pa ne napravili. Menda zato, ker zakonci še vedno niso izenačeni, ali pa, ker za take značilne maščobenosti nima pare. Ko zastlišim za sabo glas Munie Bekirja:

— No, kaj pa ti zijaš v to hišo? Ali bi imel rad kaj notri opraviti? Če bi rad vedel, kakšna je stavba, ne da bi te notri »posvali«, poišči si stare številke »Slovenskega Pravnika«, kjer je vsa stavba popisana iz vseh mogočih vidikov. Če pa hočeš notri pravice iskati, naj te pa Bog obvaruje. Boljše je, da bi se ti mišinski kamen ltl. Zapomni si, da je pravica najboljša definirana v slovarju in sicer pod črko »k«.

— Da bi videl, da imam prav, pošlajš dogodek, ki je popolnoma resničen in lahko bi ti šel pokazati dotične sodne spise, če jih še imam.

Pred kakimi dvajsetimi leti je koračil neko popoldne jurist (ki je namreč študent) Mirko Brenkar počasi po Selenovogovi ulici proti »Zvezdi«. Mudilo se mu ni nikamor, kar je jako čudno. Ko je mimo nemške Kazine in zavije proti drevoredu, zagleda, kako so trije znanjaki »dama« zavili v Vegovo ulico. Do-

ide jih in jih vpraša, kam da gredo. Odgovorili so:

»Ne vemo.«
»Jaz tudi ne, potem pa gremo lahko skupaj.«

— In so šli.

— Bil pa so: jurist Svajoljub Žigovšek, uradnik Silobranko Pukšič, imenovan po domače Pukšev Branek, sila močan človek, ki je imel tri roke in eno nogo. To se pravi, imel je dve roki in dno nogi, toda ena »nogica«, kakor je sam rekel, je bila »plantava« in ta mu je bila za tretjo roko. Znal jo je postaviti popolnoma navpično ob truplu navzgor, tudi za vrat jo je lahko dal, in kakor je bil dobre volje, je z njo v gostilni plačal klical, to se pravi, je z njo potikal na steklenico da so mu zopet naložili novo merico. Sicer pa je bil najboljši označim, če ti povem, da je bil Prelec.

— Tretji je bil Ernest Perko, bogat rodoljub z dežele, »dama« pa je bila pač »dama«, kakršnih takrat ni bilo dosti, danes pa jih je dovolj, samo da je bila kljub svojemu poklicu na ulici jako dostojna v obleki in obnašanju.

— Kar se ostalih treh moških tiče, to je Brenkarja, Žigovška in Perkota, moram pripomniti, da je bilo notorično, da so rajši veseli nego žalostni in da se k žalosti niso dali z brahijalno silo prisiliti, rajši so oni druge.

— Torej šli so, kakor sem rekel.

— O polnoči pa stoji vseh pet v Zvezdi na tistem koncu, ki drži proti Filharmonični družbi. Pogovarjajo se, kam bi šli v kavarno. Reči se mora, da so bili nenavado mirni, samo Pukšev Branek je kazal nekoliko bojevitosti. Brenkar je predlagal kavarno »Ilirijo« v Kolodvorski ulici, Branek je na silil v nemško kazo.

— Kar pride po Wolfovi ulici gori po sredi ceste neki finančar s povešeno glavo in počasnih korakov v smeri na Gosposko

— Nazadnje se je policijskemu stražniku. V tem pa reče nekdo od družbe, ne da bi ga poznal: »To je pa gotovo kak kaprol od finančarjev.« Bog ve, zakaj je finančar na to reagiral? Boljši bi bilo, da bi ne bil. Kajti brž, ko se je okrenil na desno stran proti družbi in nekaj rekel, je Pukšev Branek s plantavo nogico stopil proti njemu in vprašal z grozečimi očmi: »Kaj pa hočete?« V tistem hipu sta priskočila tudi Svajoljub Žigovšek ter Ernest Perko in kar naepkrat je stala cela gruča pred deželnim dvorcem, sedanjim univerzo. Mimogrede je bila finančarju padla kapa na tla. Brenkar pa je med tem ostal pri »dama«, ki se je strašno bala (ne pretepa, ampak cestnega policijskega reda), ter opazoval.

— Pripovedoval mi je, kako so se po tri pesti vzdignile in padle. In nato so se zopet vzdignile in zopet padle. Silšati pa sploščita nič, nazadnje pa samo finančarjev glas: »Polica, policia!«

— Brenkarju se je zdelo dovolj, pustil »dama« in gre finančarja branit. Mimogrede pobere kape, jo posadi finančarju na glavo in pravi: »Je že dovolj.« Takoj je bil boj ustavljen, ne pa finančarjev glas, ki je venomer klical stražnika.

— Boj ni trajal eno minuto, dosti dlje pa je bilo treba, da je prišel gospod oko postave. Slednjič pa je bil prišel.

— Vprašal je, kako je bilo. To pa je pri takih priložnostih težko izvedeti, kajti vsa zasačena družba govori, — kaj, govori — vplije vsa obenem, tako da najbolj učen človek ne ve, ali je mož ali cifra. Finančar je pripovedoval nekovek svojega večera, ki jo je pa začel pri ustvarjanju sveta in ga stražnik ni mogel razumev.

tegnjeni tudi zaupanja vredni praktiki. Med temi tudi jaz. Glavno besedo je imel Pukšev Branek, ki je imel v takih stvareh, namreč pretepih največ prakse. Poleg tega pa je bil tudi iz takega kraja, kjer so sami pretepači doma. Zato ga je tudi skrbelo, da bi ga sodnik he vprašal pri razpravi po rojstnem kraju. Vedel je, da se temu ne da izogniti, toda potolažil se je, ko je izvedel, da bo razpravljaj in sodni sodnik, ki je iz istega kraja doma.

»Glavna stvar je,« je rekel Branek, »kako se pri razpravi ugotovi dejanski stan. Skrbeti moramo, da bo sodnik nam verjel, ne pa finančarju.«

— Tako je začel. In sklenili so, da poročajo, da je bil finančar popolnoma pijan, da je on začel, da se so samo branili itd.

»A propos, ti, kaj pa je to dejanski stan,« povprašam jaz Munio Bekirja.

— Dejanski stan, — mi odgovori — je tista slika, ki pokaže, kako se je cela stvar dejansko godila, in na podlagi te slike si napravi sodnik sodbo. —

— »Toda,« mu sporočam jaz, »dejanska slika bi bila potemtakem napačna in to se mi ne vidi pošteno.«

— Ti si — že veš kaj? Seveda bi bila napačna. Toda pravda je igra, in sicer hazardna igra. Kdaj pa si že slišal, da so hazardisti pošteni? Toda prosim te, da me ne motiš.

— To sliko torej ne napravijo sodniki stranke, advokati in priče. Najbolj nezanesljive so priče. Priča je kakor pri hazardisti pokrita kvarta, ki moraš staviti nanjo.

— Da pa nadaljujem. Uvaževala so se pri posvetovanjih vsa eventualna vprašanja, ki jih sodnik lahko da, in vsi odgovori nanja. Slednjič je bil zagovor sklenjen, stiziliziran in povedan zagovorniku. Ta ga je popravnno odobril.

opravi, je obležal na mestu mrtve Polici-
ja ni mogla ugotoviti, kdo je ustrelil. Pač
je prišlo do izgrede v Kónigsbergu,
kjer je množica dvatisoč komunistov na-
skočila policijsko postajo. Bili so oboroženi
z gorjanci. Policija se je naprej poslužila
bajonetov, nato pa je bilo oddanih nekaj
strel. Ubila sta bila dva komunisti. Tudi
v Gelsenkirchem je prišlo do pánicega
trenutka. Policija je doznala, da pripravila
več delavcev je bilo aretiranih. Ko je do-
znala, da se skrivata v neki hiši dva komu-
nista, jo je obkolila. Pri tem je prišlo do
streljanja, ki je končalo s smrtjo obeh ko-
munistov in enega talnega policijskega
agenta.

Prvi maj v Italiji, italijanski delav-
stvo ne sme vsled vladne odredbe prazno-
vati prvega maja. Radi tega prihajajo iz
vseh industrijskih mest poročila, da se je
delalo v običajnem obsegu. V Turinu in Ge-
novi ni nihče kršil javnega reda. Tudi v
Milanu so šli vsi tovarniški delavci na delo.

Seja magistratnega gremija.

Seja magistratnega gremija v Ljubljani
se je vršila včeraj ob šestih uri zvečer
v mestni posvetovalnici. Seji predseduje žu-
pan dr. Perič.

Obrtni referat.

Po poročilu obrtnega referenta mag.
podravatelja Lauterja so se podelile te-le
koncesije: 1. Anton in Ivan Kanc, drogerija,
koncesija za prodajo strupov. 2. Anton in
Ivan Kanc, drogerija in Jan Kolar, drogerija
— koncesija za izdelovanje in prodajo tva-
rin in preparatov namenjenih za zdravljenje.
3. Fran Rebrnak Poljanska cesta 59, kon-
cesija za podkovno kovaštvo. 4. Marija
Logar, Gospodarska cesta 13, koncesija za
izkuharski obrt.

Stavbni referat.

Po poročilu stavbnega referenta nad-
svetnika dr. Rupnika so se podelila ta-le
uporabna dovoljenja:

1. Josip Bergman, Poljanska cesta 87,
prizidek k tovarni. 2. Ljubljanski dvor, se-
verni trakt poslopja. 3. Rudolf Bunc, vila
na Bičevju št. 6. Nadalje stavbna dovolje-
nja: 1. Fran Ravnhart, Linhartova ulica 25,
sušilnica za les. 2. Marija Wessner, Kolo-
dvorska ulica 20, kanalizacija. 3. Antonija
Keršič, Celovška cesta 64, kanalizacija.
4. Malhane, Šubičeva ulica 3, skladišče. 5.
Osvald Pengov, Karlovska cesta 19, Go-
spodarsko poslopje. 6. Anton Pleško, nova
hišica, Vrstoškova ulica 20. 7. Anton
Škraba, nova hišica, Črna vas 48. 8. Martin
Javornik, nova hišica, Ljovica 40. 9. Ivan
Gregorc, vrtna hišica, Gregorčičeva ul. 11.
10. Učiteljska tiskarna, prizidek, Franči-
škanska ulica 6. 11. Produktivna zadruga
književcev, trgovski lokal, Gajeva ulica 2.
12. Ludovik Gerkman, izložba, Sv. Petra
cesta 71. 13. Makso Ferjan, povečava de-
lavstva, Zvonarska ulica 7. 14. Kolista to-
varna — ograja. 15. Andrej Bečič, Kavsko-
va cesta 94, ograja. 16. Emil Moro, Marti-
nova cesta 11, ograja. 17. Ivan Bonac, Co-
pova ulica 16, povečava tovarne. 18. Alojz
Zalokar, Emspielerjeva ulica 15, dvor-
nica. 19. Fran Mihelič, Kolo-dvorska ulica
43, gospodarsko poslopje. 20. Ranzinger,
Cesta na južno železnico 7, prizidek k vili.
21. Vonderschmidt, na Gradu, prizidek k hiši.
22. Kramer et Komp, mehanična delavnica.
Iz zdravstvenih razlogov se odkloni
stavbno dovoljenje Makso Severju za
zgradbo skladišča na Gospodarski cesti. 5.

Referat gospodarskega urada.

Po poročilu mag. nadsvetnika Jančigaja
sklene gremij:

1. Ribogojstvo Zdenčina plača letno
najemnine za prostor na trgu 2500 Din. 2.
Ceste na Mirju se zasade z drevmi po na-
črtu m. arhitekta. 3. Na ljubljanskem gradu
dobi v najem barako Metka Krašovec za
100 Din mesečno. 4. Odkloni se prošnja Ive
Šmuc za postavitev paviljona pred opernim
glediščem. 5. Francu Golobcu se podaljša
za tri leta zakup njivice na bivšem dr.
Kaiserjevem svetu. 6. Z ozirom na pogodo-
bo ni mogoče odstraniti trafike na Mariji-
nem trgu. Najemnine se zviša na 300 Din
letno. 7. Ugodi se prošnji Osvalda Pengov
za odstop sveta pri Karloškem mostu. 8.
Pevskemu društvu Krakovo-Trnovo se do-
voli uporaba Hribarjevega gaja za veselico.
9. Ugodi se prošnji Marije Lipovec za na-
pravo žične ograje v Rebrli. 10. Odkloni se
prošnja agenture »Clamor« za namestitev
reklamnih plošč na drogih cestne železnice.
11. Odda se v zakup Antonu Steinerju na
Opekarski cesti novoprogredirana ulica ob
Jeranovi ulici. 12. Ugodi se prošnji Narod-
ne galerije glede najema Jakopičevega pa-
vilita.

Le v nekaterih manjših tvaričah je delo
počivalo.

Praznovanje prvega maja na Anglo-
škem. Dan prvega maja je potekei v Lon-
donu zelo mirno. Mesto je ohranilo svojo
izjognomijo in delo je šlo svojo pot naprej.
Izvenemirje v uradnih laborističnih stranke. Po-
poldne so se vršila v Hyde Park običajna
delavska zborovanja, ki so se jih udeležili
delavci s svojimi zastavami. V govorila se
je naglašala tendenca leve. Neki govornik
se je dotaknil tudi prepovedi delavskih
zborovanj na dan prvega maja v Italiji. Za
prvi maj je imel Macdonald govor o »labu-
rističnem in socialističnem gibanju«, v ka-
terem je naglasil, da pošila letos z velikim
zadostjenjem pozdrav domačim in tujim
skim tovarišem. »Dan mednarodnega miru,
ki ga praznujemo mi prvega maja, bo goto-
vo prišel. Naredi so sili sporov in vojne ter
iščejo pota k prijateljstvu in varnosti. Moja
vroča želja je, da bi mogli prihodnje leto
pozdraviti na dan prvega maja Zvezo na-
rodov kot mednarodni parlament.«

viljona, oziroma nekaterih naprav v njem.
13. Ugodi se prošnjam za najem svetil:
Seme Josip, Kozine Branko, Hainer Ange-
la, Poljanec Ivan in Frančiška, Lukežič
Franc, Rupar Marija, Franz Henrik, Vr-
hunc Franc, Jurman in Korenčan, 14. Zakup
njive se odpoje Ivanu Babniku. 15. Odbo-
re se dražbe nily v Kapucinskem in Šenpe-
terskem predmestju, dražbe košenj na
Barju, v Trnovem in Gradišču. 16. Prodaja
časopisov se dovoli Leopoldu Schleibachu
in Al. Pircu na Frančiškanskem mostu in
Povhe Mariji pred kolodvorom. 17. Razum
sladoledarjem se dovoli prodaja sladoleda
po mestnih cestah. 18. Guganice, vrtljaki
in streljšča se dovolijo v Lattermanovem
drevoredu Gajku, Riegru, Nemečku, To-
masu. 19. Ivanki Schiller se dovoli prodaja
klobukov na Sv. Jakoba trgu. 20. Odklo-
ni se prošnje za stojnice, oziroma kioske:
Ivanu Gracurju, Justinu Primožu, Frančišku
Dožman, Čebuli Tereziji, Antonu Brulcu,
Mariji Mohorič, Frančišku Groselj, Francu
Žitniku. Dovolji se stojnica za trafiko na
Cesti na Rožnik Antonu Kolencu. Višnvarju
Leopoldu se dovoli prodajo brusov, na se-
mišču. Okorn Marija mora odstraniti stoj-
nico. 21. Izstrebilo se jarki ob Jožkovem
štrahonu, ob Sinkovem štrahonu, ob Cesti
v Mestni logi, ob Črni vasi, Cepudov ja-
rek, ob Hauptmannovi in ob Lžanski cesti. 22.
Poslobi se farek ob južnem zidu botanič-
nega vrta. 23. Izvede se osušitev Kerna z
izpeljavo kanala. 24. 21 prošnjam za odpis
pasje takse se ugodi, trem prošnjam pa ne.

Seja je zaključena ob 8. uri zvečer.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. Orkestralni in
pevski odsek Čitanišče priredila danes ob
20. uri v hotelu Beograd zabavni večer.
Program zabavnega večera je izredno za-
nimiv. Pričakovati je številne udeležbe. —
V četrtek, dne 1. maja se je vsula med
hudo ploho nad Bistrico in okolico gosta
toča, ki je napravila v vinogradih in sado-
nosnikih na zgodnjem sadju obilo škode.
Med nevihto je strela udarila na Klopca v
hišo posestnika Jožeta Pernata. Nastal je
požar, ki je Pernatovo gospodarsko po-
slopje in hišo popolnoma upelnil. Pernat
je imel komaj dograjena poslopja zavar-
vana za malenkostno vsoto 10.000 kron.

Samomor Mire Kranjc.

V sredo popoldne je skočila iz tretje-
ga nadstropja v Gorupovi ulici štev. 3. na
dvoišči Mira Kranjc, reducirana uradnica
zagrebškega polic. ravateljstva in si je pri
padcu zlomila tilnik ter razbila lobanjo,
vsled česar je nastopila takojšnja smrt. Sa-
momorilka je gnil v obup brezposelnosti,
požal, v kolikor se je to moglo do sedaj
dognati. Mira Kranjc je bila svočasa name-
ščena v tajništvo komunistične stranke na
Krekovem trgu, a je vsled nekaterih »sjezi-
kov« zapustila svoje mesto in odšla v Za-
greb, kjer je bila nastavljena pri tamkajšnji
komunistični organizaciji.

Kasneje je zaprosila za službo pri za-
grebski policiji, kjer je bila do zadnjega
časa nameščena, a vsled redukcije odpu-
ščena. Pokojna Kranjcova je bila izredno
čedno dekle. V Zagrebu je bila med mladi-
mi ljudmi zelo popularna in je tedaj zelo
zagonetno, kaj jo je gnalo nazaj v Ljublja-
no, da izvrši samomor. —

Naročajte NARODNI DNEVNIK.

tor vsem našim ljubiteljem vrtinarstva, a
predvsem tudi gospodinjskim in kmetijskim
ženskam in učiteljskemu naraščanju. Knjiga je
torej praktičnega značaja, je delo posrečeno
prirejena ter je zbrano v njej poleg temelj-
nih pojmov o življenju rastlin vse najpo-
trebnejše znanje iz splošnega in specialne-
ga vrtinarstva, kolikor prihaja v poštev pri
oskrbi domačih vrtov. Oddelek »Posebno
vrtinarstvo« obsega celokupno zelenjadar-
stvo s tabelarnim pregledom najvažnejših
podatkov o setvi in gojitvi zelenjady, potem
sadno drevje na domačem vrtu in okrasne
rastline (10 strani) je posvečeno rožam s
sortimentom A. Bukovca; dalje je pride-
lano poglavje o sobnih rastlinah in na
koncu knjige še koledar vrtarskih opravil.
Tekst pojasnjuje 69 večidel prav
hvaležnih slik in 2 barvni prilogi (roža;
gospa Karel Druški in šopek najlepših
trajnic).

Slovenske strokovne knjige pisati,
ni baš milavno delo in tembolj smo lahko
hvaležni G. Humeku, ki nam je s svojim
»Domačim vrtom« pripravil spet odlično
zakladnico za napredek vrtinarstva in pro-
sveto našega ljudstva. Koprnikovega
»Domačega vrtarja«, ki ga je izdala Mo-
horjeva družba, je pred leti zanimalo
na književnem trgu; toliko uspešnejša mo-
ra torej biti naloga, ki naj jo izvrši Hu-
mek »Domači vrt«. Prepričan sem, da bodo
širši sloji slovenskega naroda z veseljem
seglji po tej knjigi, treba je le, da s primer-
no propagando opozorimo naše ljudi, ki
mnogokrat po nepotrebnem iščejo nado-
metka v nemških knjigah, da imamo ena-
kovredno in tudi cenejše blago v domačem
slovstvu.

Inž. Jeglič.

SPORED KONCERTA »DRŽAVNEGA
ŽENSKEGA UCITELJSKEGA V MARI-
BORU.

(V Götzovi dvorani dne 3. maja 1924.)

1. A. Dvořák: »Vezlo«, dvoglasen ženski
zbor s klavirjem.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 2. maja 1924.

Šolsko leto 1924-25 v Sloveniji. Mi-
nistristvo prosvete je odredilo: Na vseh so-
lah v Sloveniji se prične z vpisovanjem
učencev 1. septembra. Služba božja in
otvoritvena konferenca se vrši 2. septem-
bra. Redni šolski pouk se prične 3. septem-
bra. Prvo polletje se zaključuje z zadnjo so-
boto pred 27. januarjem. Redni pouk v dru-
gem polletju se prične nato naslednje sredo
ob 8. uri zjutraj. Redni šolski pouk se kon-
ča 27. junija. Šolsko leto se zaključuje 28. ju-
nija s cerkvono in šolsko slovesnostjo in z
razdelitvijo srednjih šol. meščanskih šol in
1. letnika učiteljske se vrše v poletnem
roku 30. junija ali 1. julija, v jesenskem roku
pa 30. ali 31. avgusta. Ponavljalni, dopol-
nilni in sprejemni izpiti se vrše v času od
25. do 31. avgusta.

Kongres slovenskih geografov in
etnografov v Pragi. Dne 4. junija se od-
pravi na svečan način kongres slovenskih ge-
ografov in etnografov v Pragi, kateremu je
prezval protektorat prezident Masaryk. Za
častnega predsednika kongresu je določen
dr. Jovan Cvijič. Kongres bo zaključen dne
8. junija. Pred kongresom obiščejo udele-
ženci Sumavo in severno-vzhodno Češko.

Sušaku pristanišče. Te dni se je
mudil na Sušaku tajnik ljubljanske trgovske
in obrtniške zbornice g. Mohorič, da prouči
možnost, kako bi bilo sušsko luko uporabi-
ti za izvoz in vvoz slovenski industriji.
Stremiti se za tem, da bi sušska luka pre-
vezela del poslov, ki jih je imel dosedaj
Trst.

Uvečba službe C za brzojav in te-
lefon pri poštah Dolnja Lendava. Murska
Sobota in Ptuj. Pri poštah Dolnja Lendava
in Murska Sobota se je dne 6. aprila 1924,
pri pošti Ptuj pa dne 17. aprila 1924 uki-
nila nočna služba (N) za telefon in tele-
fon in se istočasno uvedla celodnevna služ-
ba (C).

Iz poštne službe. Poštino in brzojav-
no ravnanstvo v Ljubljani razpisuje me-
sto poštnega odpravnika v Bizelskem.

Tihotapstvo. Uradno objavlja veliki
župan ljubljanske oblasti: Tihotapstvo z
vsemi monopolnimi predmeti se je zlasti v
zadnjem času tako razvilo, da to stanje že
ogroža v državnem proračunu predvideno
vstopo dohodkov iz monopolov. Radi tega je
narodna skupščina na predlog ministrskega
sveta v seji dne 30. marca 1924 v čl. 76
finančnega zakona za leto 1924-1925 uka-
nila sledečo odredbo: »Od plačane kazni in
ocenjene vrednosti tihotapških predmetov
dobljena vsota se po odbitku stroškov, mo-
nopolne takse in takse po taksem zakonu
razdeli tako-le: ena tretjina pripade državi
blajajni, ena tretjina onim, ki krivica
primejo ali ga pomagajo izslediti brez ozi-
ra, ali so državni organi ali ne, in ena tre-
tjina fondu za pobijanje tihotapstva.« Iz tega
je razvidno, da nagrade za zaslužne tihota-
pce niso deležni samo državni organi,
temveč vsakdo, ki tihotapca prime ali po-
maga, da se tihotapci izsede in primejo.

Breskve in grozdje na zagrebškem
trgu. Neki zagrebški trgovec je predvčeraj-
šnjem razstavil v izloženem oknu svoje tr-
govine sveže breskve, nenavadne velikosti
in temno rdeče barve. Trgovec je dobil
breskve iz Kalifornije ter jih je prodajal
250 Din za en kg. Posamezne breskve pa
po 50 Din. Isti trgovec prodaja tudi sveže
grozdje po 100 Din en kg.

Ljubljana.

Plače za mesec maj ni dobila večina
nameščencev, oddelka socialne politike v
Ljubljani. Čakati bodo morali na plačo
uradniki nekaterih kategorij dotlej, da bo
pri ministrstvu socialne politike v Beo-
gradu rešeno nelahko vprašanje budžetske-
ga pokritja za toliko prevedenih in razvr-
ščenih oseb, kolikor jih je preko staleža, ki
ga je bil v novembru mesecu 1. 1923 določil
finančni odbor. Gre pred vsem za tiste pri-
vratno reducirane pisarniške uradnike, ki
so bili po prizadevanju združenja vojnih in-
validov naknadno prevedeni, ne da bi se
bilo zanj ustvarilo budžetno pokritje, t. j.
za 6 pisarniških uradnikov, 2 zvanika
itd. — Čujemo, da bo ministrstvo, ki je da-
našnji položaj zaključilo, skušalo krizo čim
povoljnejše rešiti na ta način, da bo po
drugih delih države porazvrstilo mesta, ki
na pokrajinskem budžetu niso pokrita.

Samota Ljubljane. Družabni večer
dobrovoljcev je bil kljub izdatni reklami in
kljub lepemu sporedu skrajno slabo obiskan.
Da ni bilo Orjunašev, pevcev Šentjakob-
skega zbora, Čehov ter dobrovoljcev samih,
bi bila velika dvorana Uniona skoraj do-
cela prazna. Nad vse mučno je učinkovala

— Kolo je bilo ukradenko delavcu Pe-
tru Šparovec iz Glinca. Kolo, ki je vredno
150.— Din in nosi znamko »Torpedo« so
našli v gozdu pod Rožnikom in ga vrnil
lastniku.

Kolo je bilo ukradenko včeraj po-
poldne trgovskemu pomočniku Ivanu Pu-
ciherju iz veže gostilne Kafeje v Florjanski
ulici. Kolo je vredno 2500 Din.

Ravnatelj je zgrabil. Knjigovodja
Stanislav U. je šel včeraj ob 23. uri precej
»nadelan« po Selenbergovi ulici proti Zvezdi.
Na vogalu kavarnе Zvezde pa je srečal
nesimpatičnega gospoda, kateremu je hotel
priložiti krepko zausnik. Gospod se je
srečno ognil bojeviti gesti Udovčevi, vsled
česar je U. zgrabil ravnatelja in tako ne-
srečno padel, da si je zlomil nogo. Prepeljali
so ga z rešilnim vozom v bolnico.

Surovost. Posestnik Franc Cugelj iz
Nove vasi pri Viču je naznanil policiji, da
je sinoči vrgel neki žilovček v steklena
vrata Cugljeve veže kamen ter razbil šipo.
Cugelj trpi škodo 50 Din.

Spopadi. Na večer prvega maja je
prišlo med delavci na Viču in v Mostah
do manjših spopadov, ki pa so bili končani,
preden je posredovala policija.

Maribor.

Nezgoda. Dne 30. aprila se je na
Koroški cesti vsled onemoglosti zgrudila
22-letna delavka, ki je brez strehe in ima 2
letni starega otroka. Na ročnem vozčku so
onemogo revo prepeljali na rešilno postajo,
od kjer je bila prepeljana v bolnišnico.

Tatvina. Na Tržaški cesti je nekdo
izruval in odnesel komaj vsajena drevesca.
Ko je lanko leto cestni gradbeni odsek za-
sadil drevesa, so jih zlobožni polonili.

Smrtna kosa. V četrtek, 1. maja je
umrl v Mariboru upokojeni skladiščnik juž-
ne železnice g. Ferdinand Mužik v 51. letu
starosti. N. v. m. p.

Uradne ure na mariborski glavni ca-
rinarčni bodo od 5. maja dalje med tednom
od 8. do 12. ure in popold. od 3. do 5. Ob
praznikih ostane dosedajni urnik v veljavi.

Konjske dirke v Mariboru. Mariborsko
dirkalno društvo priredi dne 29. t. m. in 1.
junija konjske dirke na Tezu.

Celje.

Ljudsko vsenčilšče. Zadnje preda-
vanje na našem ljudskem vsenčilšču je
oskrbel višji sodni svetnik g. dr. Val. Florin.
Predaval je »o testamentih«. Govoril je o
opokoval v splošnem, kakor tudi o kodicih
ter opozarjal na momente, ki morejo »po-
slednjo voljo« storiti pred zakonom deloma
ali docela neveljavno. Poslušalci so zani-
mitivim izvajanjem pazno in pozorno sledili.

Družabni večer Kola jugoslov-
skih sester v Celju bo 10. maja v mali
dvorani Narodnega doma.

Celjska orklistarska šola je praznova-
la dne 29. aprila 25-letnico svojega obstan-
ka.

Umrila je v Gaberju gospa Angela
Vltavsky, soproga narodnjaka v 28. letu sta-
rosti.

tudi skoraj popolna odsotnost oficirjev. Z
divizionarjem skupno smo našli le štiri
uniforme. In vendar ni bil družabni večer
dobrovoljcev noben običajni večer, temveč
je bil manifestacija najčistejšega patriotiz-
ma in českoslovaško-jugoslovenske solidar-
nosti. Vrtu vsega pa se je vršila ta mani-
festacija isti dan, ko so v Ljubljani kričali
zapeljani komunisti: Živio Ljenu in doli
kralj Jugoslavije! Kljub vsemu temu pa je
Ljubljana blestela s svojo odsotnostjo in
njenemu primeru je sledil oficirski kor.
Sramota, ki jo je treba oprati in popraviti!
Dobrovoljci pa na plan, da se taka sramota
Ljubljane ne ponovi več!

Českoslov. Obec v Ljubljani nazna-
nja, da se vrši v nedeljo dne 4. t. m. ob 18.
uri in pol v restavraciji Narodnega doma
letošnja zadnja predstava Češkega Mari-
jonega gledališča. Igra se »Rokovnjači
na Chlumu«. Vstopnina prostovoljna.

»Slavčeva« razstava, se odprvi v
nedeljo 4. t. m. po slavnostnem zborovanju
v Nar. domu. Začetek zborovanja ob 10.
uri popoldan. Razstava bo odprta v nedeljo
4. t. m. od otvoritve do 17. ure, ob delav-
niških vsak dan od 13. do 16. ure ter v ne-
deljo 11. t. m. od 9. do 12. in pol in od 14.
do 17. ure.

Mestno združenje Ferijalnega Sa-
veza v Ljubljani priredi v nedeljo 4. t. m.
t. l. svoj cvetlični dan pod protektoratom
g. dr. St. Beuka, šefa prosvetnega oddelka
in ge. Majerjeve, soproge zdrav. svetnika.
Cisti dobitek te prireditve bo šel v prvi
vrsti za zgradbo kolonije v Bohinju, name-
njena bolnim dijakom in za nabavo opreme
ljudijskega prenočišča za potujoče dijake.
Prosimo naše občinstvo, da ob tej priliki
s primerno darežljivostjo zopet dokaže svo-
jo naklonenost do dijaštva.

Zaradba doma Sokola I. na Taboru
v Ljubljani je napredovala do prvega na-
dstropja. V prihodnjih dneh se prične s po-
laganjem betonskega zidu v prvem na-
dstropju. Ostreže je že dovršeno in čaka
samo, da bo dokončano zidovje do ostreže.
da se nato postavi streha. — Te dni začne
Sokol I. s širšimi sestanki in v svojo pripravo
proslave o binkošti v podrobnosti. Poro-
čila z vseh pokrajin države, ki dolhajo
Sokolu I., pričajo, da vlada za Dom na
Taboru veliko zanimanje in bo vdeležba pri
svečani vzduvi spominskih kamnov dne 9.
junija (binkoštni ponedeljek) ogromna.

Umrli so v Ljubljani. Dne 29. aprila:
— Aleksander Obolenski, dnevnikař, 35 let.
— Marija Lavrič, bivša gostilničarka, 83 let.
— Dne 30. aprila: Josip Zbanič, delavec
18 let. Terezija Orman, kuharica, 44 let.
— Mira Kranjc, uradnica, 23 let. — Dne 1.
maja: Peter Weider tovarn. zastopnik, 62
let. — Dne 2. maja: Marija Weber, nare-
dnikova vdova, 62 let. — Terezija Marušek,
delavčeva hči, 14 let.

Polijske prilave: V zadnjih 24
urah so prispele na policijo sledeče ovadbe:
4 kalenja noč. miru, 8 prestopkov cest, po-
licijskega reda, 1 prekoračenje polic. ure,
1 prestopek predpisov pas, kontumacia, 1
lahka telesna poškodba, 1 prekršaj zglaš-
valnih predpisov, 1 izkuba.

S kranjom v okno. Danes zjutraj ob
tri četrt na 2. uro je bil aretirani pljani de-
lavac Franc Novak, roj. l. 1878 v Trojanah,
ker je zagnal kamen v okno kavarnе Pre-
šeren in zdrobil šipo vredno 2800.— Din.

Tatvina obleke. Ivanu Mikšu, tr-
govskemu slugi na Tržaški cesti je bila
ukradena dne 30. aprila iz stanovanja mo-
ška obleka, vredna 1000 Din.

Kolo je bilo ukradenko delavcu Pe-
tru Šparovec iz Glinca. Kolo, ki je vredno
150.— Din in nosi znamko »Torpedo« so
našli v gozdu pod Rožnikom in ga vrnil
lastniku.

Kolo je bilo ukradenko včeraj po-
poldne trgovskemu pomočniku Ivanu Pu-
ciherju iz veže gostilne Kafeje v Florjanski
ulici. Kolo je vredno 2500 Din.

Ravnatelj je zgrabil. Knjigovodja
Stanislav U. je šel včeraj ob 23. uri precej
»nadelan« po Selenbergovi ulici proti Zvezdi.
Na vogalu kavarnе Zvezde pa je srečal
nesimpatičnega gospoda, kateremu je hotel
priložiti krepko zausnik. Gospod se je
srečno ognil bojeviti gesti Udovčevi, vsled
česar je U. zgrabil ravnatelja in tako ne-
srečno padel, da si je zlomil nogo. Prepeljali
so ga z rešilnim vozom v bolnico.

Surovost. Posestnik Franc Cugelj iz
Nove vasi pri Viču je naznanil policiji, da
je sinoči vrgel neki žilovček v steklena
vrata Cugljeve veže kamen ter razbil šipo.
Cugelj trpi škodo 50 Din.

Spopadi. Na večer prvega maja je
prišlo med delavci na Viču in v Mostah
do manjših spopadov, ki pa so bili končani,
preden je posredovala policija.

Maribor.

Nezgoda. Dne 30. aprila se je na
Koroški cesti vsled onemoglosti zgrudila
22-letna delavka, ki je brez strehe in ima 2
letni starega otroka. Na ročnem vozčku so
onemogo revo prepeljali na rešilno postajo,
od kjer je bila prepeljana v bolnišnico.

Tatvina. Na Tržaški cesti je nekdo
izruval in odnesel komaj vsajena drevesca.
Ko je lanko leto cestni gradbeni odsek za-
sadil drevesa, so jih zlobožni polonili.

Smrtna kosa. V četrtek, 1. maja je
umrl v Mariboru upokojeni skladiščnik juž-
ne železnice g. Ferdinand Mužik v 51. letu
starosti. N. v. m. p.

Uradne ure na mariborski glavni ca-
rinarčni bodo od 5. maja dalje med tednom
od 8. do 12. ure in popold. od 3. do 5. Ob
praznikih ostane dosedajni urnik v veljavi.

Konjske dirke v Mariboru. Mariborsko
dirkalno društvo priredi dne 29. t. m. in 1.
junija konjske dirke na Tezu.

Celje.

Ljudsko vsenčilšče. Zadnje preda-
vanje na našem ljudskem vsenčilšču je
oskrbel višji sodni svetnik g. dr. Val. Florin.
Predaval je »o testamentih«. Govoril je o
opokoval v splošnem, kakor tudi o kodicih
ter opozarjal na momente, ki morejo »po-
slednjo voljo« storiti pred zakonom deloma
ali docela neveljavno. Poslušalci so zani-
mitivim izvajanjem pazno in pozorno sledili.

Gospodarstvo.

Trgovina med Združenimi državami in Jugoslavijo.

Urad za zunanjo in domačo trgovino, ki spada pod trgovinski departament Združenih držav, je ravno kar izdal posebno prilogo k svojemu tedenskem glasilu »Commerce Reports«, posvečeno gospodarskim razmeram v Jugoslaviji.

Prva polovica poročila se bavi z notranjimi gospodarskimi razmerami in produkcijo v Jugoslaviji, zlasti l. 1922 in vsebuje članke: Prizadevanje vlade za regulacijo valute, Vlada kontrola nad trgovino z valuto, Cinenice, ki so vplivale na padec dinarja, Poljedelska produkcija, Rudarstvo: Premog; baker; cink in svinec; bauksit in magnezit; Želez, Delavske razmere, Železniški promet, Visokosilna radio postaja v Beogradu.

Druge polovica brošure se bavi z zunanjo trgovino Jugoslavije in nosi sledeče podnaslove: Uvozi kažejo na prizadevanje v smeri industrijalnega razvoja; Viri uvoza; Vrednost omejitve proizvodnje znižanje izvoza; Glavna tržišča za izvoz; Prijavljeni izvoz v Združene države; Uvozne in izvozne tarife, omejitve in pogodbe; Razširjenja ameriške trgovine.

Obsežne tabele napravljajo čtivo bolj preglednim in zanimivim glede trgovine med Jugoslavijo in Združenimi državami pravi poročilo.

Ameriška trgovina z Jugoslavijo je v marsikaterih panogah zaznamovala l. 1922 znaten napredek nasproti prejšnjim letom, zlasti kar se tiče mineralnih olj, avtomobilov in avtomobilskih obročev. Ameriški pisalni stroji že prevladujejo na trgu. Dodatno jako raznovrstna količina blaga, ki predstavlja bolji slučaj, ko stalna nakupovanja, se je izkazala kot neprecenljivo sredstvo za to, da se s tem uvozniki prividno smatrajo Združene države kot mogoči vir uvoza.

Na drugi strani razne ovire zadržujejo to trgovino. Največja ovira sta čas za dobavo blaga in nepovoljna valuta, ki skupaj jako otežujeta uvoz ameriškega blaga. Jugoslovanski trgovci pa tudi ne morejo radi nestalnosti valute prevzeti riziko nakupa iz preoddaljenih krajev, bodisi proti gotovemu plačilu ali na kredit, kajti dolgotrajni, ki ga je treba za dostavitev blaga, povečuje nevarnost zgrebe radi spremembe v vrednosti valute. Nadalje je velika količina blaga, ki ga je Jugoslavija prejela od Nemčije na račun reparacij, znatno skrčila trg za ameriško blago ravno v onih panogah, v katerih Združene države prihajajo v poštev (glede avtomobilov, lokomotiv, cestnih železnic itd.).

Ameriški izvozniki niso bili zadosti skrbni v izpolnjevanju naročil. Nekateri pošiljatelj so prišli nepopolne, druge niso bile pravilno napotene in druge zo-

pet se niso ujemale z vzorci in navodili. Treba obrabati natančno pazljivo na te detalje, ako se hoče, da si ameriška trgovina pridobi tla v Jugoslaviji.

Glede uvoza v Jugoslavijo tekom l. 1922 poročilo navaja, da je Avstrija založila Jugoslavijo z dobro tretino vsega uvoza. Češkoslovaška stoji v tem pogledu na drugem in Italija na tretjem mestu. Te tri dežele skupaj zalagajo Jugoslavijo skoraj z dvema četrtinama vsega uvoza. Združene države stojijo na desetem mestu.

Kar se tiče izvoza iz Jugoslavije, sta Avstrija in Italija bili l. 1922 odjemalci za več kot polovico vsega blaga, izvoženega iz Jugoslavije. Avstrija je leta 1921 stala, kar se tiče trga za jugoslovanski izvoz, na prvem mestu, a l. 1922 jo je preskočila Italija. Nemčija je bila na tretjem mestu. Druge glavne dežele za jugoslovanski izvoz so: Švica, Češkoslovaška, Francoska in Madžarska. Združene države so l. 1922 stale v tem pogledu na 15. mestu.

Blago, prijavljeno za izvoz iz Jugoslavije v Združene države, je bilo leta 1922 cenjeno na 307.742 dolarjev namram 123.322 dolarjev v prejšnjem letu. Izvoz, ki je prijavljen ameriškem konzulatu, je veliko manjši kot dejanski izvoz v Združene države, ker se n. pr. velike količine bosanskih sliv nakladajo in prijavljajo v Trstu in se izvažajo od tam. Zato povečanje izvoza v Združene države nasproti prejšnjemu letu je pripisati novim pošiljateljv krizantemovega cvetja in večjim nakupom kož s strani ameriških uvoznikov.

Svoje zastopstvo je dejanski ustanovilo v Jugoslavijo razmeroma malo ameriških tvrd. Uspeh njihovih prizadevanj je počasni, a stalno naraščajoča trgovina. Poskusi prodajati blago potom katalogov ali dopisovanja so popolnoma jalovi.

Najlažje izvedljivi način, da se uvedejo ameriški proizvodi, bi bil ta, da se razni ameriški tovarnarji ali izvozniki združijo v svrhu imenovanja skupnega zastopnika, ki bi bil nastanjen v Jugoslaviji in bi tam izbral prodajalne agente. Ta zastopnik bi bil v stanju nadzorovati financiranje ameriškega izvoza, poravnati spore med uvozniki in izvozniki in obče varovati interese ameriških tovarnarjev in olajšati težkoče jugoslovenskih uvoznikov. Vprašanje kredita, ki naj se dovoli tamošnjim tvrdkam, bi se prepustilo uvidevanju zastopnika. Te tvrdke pa bi dobile več zaupanja, ko bi imele pri roki človeka, ki kateremu se lahko obračajo v slučaju, da se ameriški izvozniki ni v tem ali onem držal njihovega navodila.

F. L. I. S.

Angleški proračun.

Novi proračun, ki ga je predložila angleška delavska vlada spodnji zbornici, se ne razlikuje mnogo od prejšnjih proračunov. Lansoletni proračun je predvideval 817 milijonov funtov izdatkov in 818½ milijonov funtov dohodkov. Z izdatno štetištvom v posameznih ministrstvih pa se je še posebej zvišati deficit na 38½ milijonov funtov. Ta deficit je porabila prejšnja vlada obenem z zak. določenim zneskom 40 milijonov funtov za odplačila angleških dolgov.

Sedanji novi proračun, ki ga je predložila delavska vlada, kaže še očitnejšo tendenco, večino državnih dohodkov dobiti iz direktnih davkov, ki jih je mogoče prilagoditi premenljivim razmeram davkoplačevalcev. Nasprotno pa bodo znižani indirektni davki, ki so najtežje davili nepremične sile.

Uvozne carine, znane pod imenom Mac Kenna — carine, bodo odpadle s 1. avgustom (če bo tedaj še sedanja vlada na oblasti). Carina na čaj bo znižana od 8 na 4 pence za funt; carina na sladkor bo znižana za 1½ pence pri funtu, na kakao, kavu in cikoriji za polovico in za posušeno sadje še eno tretjino dosedanje carine. Vse ostale davke na vstopnice bo znižan, na vstopnice z nizkimi cenami pa sploh odpravljen.

Državni izdatki so v novem proračunu (1924—25) predvideni na 790 milijonov funtov, dohodki pa z 828 milijoni, tako da izkazuje novi proračun 38 milijonov funtov sučita. Državne dohodke sestavljajo: 127 mil. milijonov funtov carine, 140 milijonov funtov indirektni konzumni davki, 15 in pol milijonov funtov indirektni davki, 426 milijonov funtov direktni davki. Od teh odpadne na dohodnino 205 milijonov, 56 milijonov na zapuščinski davke, 61 milijonov na davek od kapitala, 22 milijonov na davek delniških družb. Pošta bo dala predvidoma 54 milijonov; manjši zalog in plačili reparacijske komisije so predvideni skupno na 30 milijonov funtov. Sučicit se bo porabil po izjavi angl. zakladnega ministra za to, da se more izvesti omejeno znižanje carin.

Tržna poročila.

Vinogradniške potreščine
Zagreb, 1. maja. Modra galica 9,5—10,5 dinarjev za kilogram franko Zagreb, žveplo 3,25—4,25 dinarjev za kilogram, r. 11—13 dinarjev, natrijev trisulfat 6,50—7, galun 5—5,50 dinarjev za kilogram.

UMETNA ONOJILA.

Zagreb, 1. maja. Superfosfat 115—120, kalijeva sol 150—155, apneni dušik 325—330, Thomasova žlindra 150—160 dinarjev za 10 kg.

Sport.

PRVENSTVENA TEKMA ILIRIJA : JADRAN 3 : 3 (1 : 1).

Izvanredna borba Jadrana. — Trd boj za točke.

Jadran: Vidmar—Pečnik, Steiner K.—Pokorn, Bracar, Vovčina D.—Drucker, Bras, Rape, Martinak, Jamnik.

Ilirija: Miklavčič—Pogačar, Dožinar—Hus, Gabriel, Lado—Grlic, Učak, Mihan Z., Oman, Pevalšek II.

Sodnik inž. Hanuš, Igrišče Primorja. Občinstvo 300.

Jadran je dosegel v četrtlet uspeh, ki zasluži vse zanimanje, uvaževanje in priznanje. Rezultat je za našo sportno publiko upravičeno senzacionalen. Nikdo ni pričakoval takega izida, najmanj pa oba kluba. Uspeh Jadrana je kljub temu, da je imela Ilirija v igri gorov plus, povsem rečen in zaslužen. Boril se je s toliko odločnostjo in poštenostjo, da je Ilirija pred tem dejstvom klonila ter se moralno zadovoljiti le s neodločnim rezultatom, ki je za Jadrana dosedaj pač največji in najlepši uspeh v njegovem mladem življenju.

Moštvo Jadrana je igrao skrajno pozitivno in vsak posamezen igralec je dal iz sebe vse, kar je zmogel. V tehničnem in taktičnem oziru seveda niso bili Iliriji popolnoma enako visokostojni nasprotnik. Zelo dobro je ugajal nov vratar, ki se je izkazal kot zelo dobra moč. Od branilcev je bil toplot bolj levi; Pečnik ni imel prav dobrega dne. Sicer pa ima obramba največje zasluge na tem lepem uspehu. Krilska vrsta dobra, ošopito Bracar in Pokorn, vendar nima z napadom prave vezi. Napadna vrsta bi bila lahko še boljša. Martinak igra preveč na lastno roko ter se sruša v nekoristne driblinge. Levo krilo Jamnik ni še v svoji polni formi, medtem ko je Drucker mnogo pokvaril v prvem polčasu s prepogostimi offsidji.

Ilirija je bila po svoji zadnji visoki zmazi nad Jadrano nekoliko preveč samozavestna. Ko pa je trčila pri nasprotniku na nepričakovan in trd odpor, je ta samozavest prešla v nervoznost. Slaba je bila obramba, ki je zagrešila usodopolne pogreške. Krilska vrsta ni predvedla igre, ki smo je običajno vajeni od nje. Najbolj je še ugajal Gaber. Zelo lepo je kombinirala ter napadala napadna vrsta, le pred golom bi bila lahko bolj odločna in hitrejša. Tekma je bila cel čas izvanredno zanimiva in napeta. Ilirija je imela sicer nekoliko več od igre, vendar je Jadran držal igro popolnoma odprto. Ilirija doseže po Učaku prvi gol. Malo kasneje pa že izenači Martinak z 11 metrovko. Počas 1 : 1.

Ista trda in žilava borba v drugem delu tekme. Ilirija trenutno blokira vrata Jadrana in po Omanu doseže iz scrumagea vdruge vodstvo. Toda ne dolgo in igra je zopet izenačena. Iz zelo problematičnega penaltira doseže Jadran po Martinaku izenače-

nje. Ilirija zopet pritiska, vendar vsled nasprotnikove odpornosti ne pride kmalu do zaželjenega uspeha. Šele po hudih atakah se posreči Omanu zabiti tretji gol. — Martinak egalizira iz 11 metrovke. Vsi nadaljnji napori obeh strank za dosego zmage ostanejo brezuspešni.

Sodnik g. inž. Hanuš strog in pravičen. Napravil pa je napako, da je prisodil drugo enajstmetrovko, ki ni bila upravičena. Slednjič še nekaj o našem občinstvu. Publika je bila zelo razborita. Sploh se v zadnjem času ne vede nič kaj dostojno in iz vrst občinstva in celo od uglednih sportnikov se slišijo izrazi, ki niso baš kvalificirani ter kvarijo naš sportni ugled. Ne temperance, zagrizeno klubstvo ter »drukanje«, temveč treznost in pravi sportski duh naj vlada na igrišču.

PRICETEK POMLADANSKEGA TRENINGA.

Lahkoatletika.

Predhodni zimski trening je za vse atlete stalen in ima določen namen, t. j. ojačenje telesa posebno trupla in ohranjenje sil pljuč in srca. Kot zimski trening se raditega nečujejo vse vrste zimnega sporta, plavanje v kritic bazenih, dolgi teki v prosti naravi, predvsem pa telovadba.

Nasprotno je pomladanski trening pri vsakem atletu različen. To je specialni trening, ki nas uvaja k spoznanju tehnike oziroma mehanike gibanja v tej ali oni panogi sporta.

Tehnika, t. j. pravilno in smoteno izvajanje lahkoatletskih vaj, je zgrajena na temelju znanosti, glavno na trdnih fizikalnih pojavih. Tehnika zmaga vedno nad surovo silo.

Racionalni trening je torej pogoj v doseg uspeha; izvajati ga moramo posebno spomlad, v začetku sezone.

Vsako atletsko vajo moramo razložiti in vsaki gib posamezno in izčrpano izvežati; potem šele se zlagajo poedini gibi v skupnost tako, da tvorijo dovršeno in izglajeno celoto.

Napačno bi torej bilo, če bi atlet, ki trenira tek na 100 m vedno in samo tekal progo 100 m. Nikoli ne teče tehnično pravilno brez borb in sistematično vodene treninga. Atlet mora torej v prvi vrsti trenirati pravilno dviganje in stavljanje nog, posebno tek na prstih (spikah) ter dolgi in hitri sprinterski korak, katerega se doseže z visokim dviganjem kolen in močnim odrajanjem nog od zemlje; razven tega pa mora polagati važnost na gibanje bokov, start, finish itd.

Če bi atlet ne treniral tako, bi se napake, ki jih ima, stalno večale, postale bi sčasoma neodpravišne (prešle bi v kri); napredek je seveda v takem slučaju nemogoč.

Vemo iz izkušnosti, da se ne morejo atleti, ki vzrastajo v manjših klubih, ostreli tek napak tudi tedaj ne, če se podvzamejo v kakem večjem klubu podrobnejemu racionalnemu treningu.

S tem specialnim treningom se ne doše samo izboljšanje tehnike oziroma stila, temveč tudi ojačenje prislusnih delov mišicev, ojačenje pljuč in srca tako, da atlet lahko brez napora dosega uspehe.

Stopnjevanje pa fizično zmoglost nad določeno mero brez predhodne priprave je vedno spojeno z gotovimi nevarnostmi. Pri najmanjši taki nevarnosti se natezajo mišice ali pa se pretirajo mišične vitre, pogostoma pa se tudi poškodki kitni sistem v sklepih. Lahko pa tudi nastanejo resnejše poškodbe. Umevno je, da imajo vse te poškodbe opustitev treninga za posledico.

Noben atlet ne bi smel brez rednega treninga stopiti v tekmovanje. Če radi zdravja samega — udajal bi se pa tudi zaman naporom.

Le s počasnim, racionalnim treningom, pri katerem se ugajdi in izboljša tehnika oziroma stil in istočasno pripravila telo na prenašanje večjih naporov je mogoče doseči cilj, ki ga zasledujemo: zdravje, telesno zmoglost in zraven tega sportnih uspehov.

100 to tekmo za SK Ilirija igra v današnji mednarodni tekmi Ilirije proti dunajskemu Slovanu desno krilo Ilirije Ivan Zupančič. Zupančič I. je ne samo eden najzvestejših pristašev svojega kluba, temveč tudi eden najiznajdljivijših igralcev, na katerega je vodstvo kluba lahko vedno računalo. V tekmah ga je odlikovala velika agilnost, prodornost in temperamentnost. Sogralcem je bil vsikdar dober tovariš. V I. moštvo je prišel nastopati leta 1919 po povratku iz ital. ujetništva, kasneje je bil vpoklican vnoč v vojaško službo, tekmo katere je igral v zagrebški Sparti. Od leta 1922 je nastopal nato stalno v I. moštvo Ilirije. Med sportno publiko uživa pač nedeljene simpatije.

Slovan (Dunaj) : Ilirija. — Danes ob 17.24 se vrši na igrišču Ilirije nozom, tekma med Slovanom, enim najboljših prvorazrednih klubov Dunaja in našo Ilirijo. Slovan nastopi s kompletnim I. moštvom, v katerem je cela vrsta znanih reprezentantnih igralcev. Sestava moštva se glasi: Hloušek—Pojar, Bilzenec—Pojar II., Haar, Popek—Ekl, Hancl, Ptaček, Buila, Gruber. Ilirija nastopi danes v sledeči sestavi: Miklavčič—Dolinar, Beltram—Hus, Zupančič II., Lado—Zupančič I., Oman, Milan, Pammer, Vidmajer. — Revanšna tekma se vrši jutri ob 15.30; predigro igrata rezervi Ilirije in Primorja ob 14. uri.

Predprodaja vstopnic za tekmo Slovan (Dunaj) : Ilirija se vrši v trg. J. Gorec, Dunajska cesta. Znižane karte za redno članstvo, za dijake in vojaške se izdajajo samo v predprodaji. Sedeži so numerirani. Odbor Ilirije opozarja, da je uporaba sedežev brez vstopnice za sedež nedopustna. — Predprodaja za revanšno tekmo v nedeljo se vrši tudi v nedeljo dopoldne.

Lahkoatletični odsek društva »Atena« vabi deklice in dečke, dame in gospode, da priklase čimprej svoj pristop. Dočelje so se posebne ure za začetnike, posebno za deklice, dečke in odrasle. Lahkoatletika je priporočljiva kot priprava vsakemu sportniku, posebno pa tudi onim mladim, ki je še prešibka za težje sporte. Vpisovanje se vrši ob lepem vremenu na društvenem igrišču v Tivoliju 5., 6. in 7. t. m. ob 5. do pol 7. ure popoldne. Vpisnina mesečno Din 5.—.

Rokometna sekcija društva »Atena« vabi gospodične, da se priklase za novo rokometno družino. Vpisovanje se na igrišču v Tivoliju 5., 6. in 7. t. m. ob 5. do pol 7. ure popoldne. Vpisnina mesečno Din 10.—. Pojasnila glede potrebščin istotam.

Hockey odsek društva »Atena« sprejema priklase za novo damsko skupino. Paliče so proti malenkostni odškodnini pri društvu na razpolago. Vpisovanje se vrši dne 5., 6. in 7. t. m. ob lepem vremenu na igrišču v Tivoliju. Vpisnina mesečno Din 10.—.

To in ono.

O ŽIVALSKEM INSTINKTU IN INTELIGENCI.

O teh dveh zagonetnih pojmih so naravoslovci in psihologi, ki se pečajo s proučevanjem živalske duše, od Aristotela pa do danes mnogo razpravljali. Toda zediniti se niso mogli, ali naj prisodijo živalim razen instinktivnega življenja tudi neki duševni element, ki bi bil že neka stopnja inteligence. Kdor se peča s temi problemi, si je svest, kako težavno je dati precizen odgovor, kadar presoja psiho živali, da lahko zaide v velikanske napake, ker ljudje še sami sebe ne poznajo, da so jim dejanja, mišljenja, volja in čustva lastnih ljudi istega plemena in rodu, celo najbližje krvi, mnogokrat uganka. Pri mnogih živalih se opaža res neka raziniranost, da dosežejo svoj namen. Ali je to samo instinkt ali se pa lahko smatra za neko višjo živalsko razumnost, ki meji skoro na človeško. Darwin smatra instinkt za neko prirojeno svojstvo, ki se izpolnjuje z razvojem organizma. Brehm, Vogt, Büchner in Haeckel ne najdejo nobenega ali kvečjemu za eno stopnjo višji razloček med človeško in živalsko dušo. Wundt je mnenja, da so se instinkti razvijali iz enostavnih reakcijskih pojavov, ki jih povzročajo notranji ali zunanji dražljaji. Če se te reakcije ponavljajo, povzroče neko gotovo dispozicijo reakcijskega mehanizma, živčnega sistema in mišic in se od generacije do generacije podedujejo, utrjujejo ter postanejo individualne navade, ki se pa pozneje vedno bolj diferencirajo.

Po mnenju teh učenjakov bi bila res vsa živalska dejanja zgolj mehanična in živali samo marjoteno brez vsake volje — toda to so le hipoteze ali sistem, ki ne velja vseskozi. V mnogih dejanjih se kaže neka prevdarnost in lahko trdimo, tudi raziniranost, da si dobro zavaruje svoje bivališče pred sovražnim zalezovanjem, ali pa, da spretno izvabi svoj plen v svoje skrivališče.

Dr. L. Heck¹, ki je dolga leta proučeval živalsko psiho na mnogih berlinskih Zooa (zverinjah), povdarja dva načina za spoznavanje živalske duše: 1. od analognih sklepov od človeka na žival in 2. posmatranje od najnižje vrste do najvišje. Prva metoda je zelo popularna, zato pa tudi zapeljiva druga metoda pa, ki si jo je osvojila moderna živalska psihologija, stoji na stališču, da se dejanja živali dajo razločati iz prirojenih nagonov, ki reflektirno in avtomatično delujejo.

Dalje razpravlja dr. Heck o problemu prijateljskega razmerja med človekom in psom. Po dolgoletnem izkustvu je dr. Heck prišel do zaključka, da je mnogo običudovana modrost n. pr. psa v zvezi s podzavestnimi kretnjami človeka. Mnogi psi natančno vedo, kaj misli njihov gospodar v gotovih trenutkih storiti: — »iz lica mu beró«. Res je, da se človeške misli na njegovem licu v mnogo večji meri odražujejo, kakor to more zapaziti človek, ki nima tega finega daru opazovanja, niti tega čuta. Spoznanje ljudi na prvi mah, uganitev misli in — ženski instinkt — so pojavi, ki imajo gotovo svoj vzrok v ostrejšem izraževanju onega šestega čuta, ki ga ima žival še gotovo v večji meri in to je zmoglost, reakcijo misli brati iz mimike. — Mladi psi sede večkrat po cele ure nepremično v bližini svojega gospodarja, gledajo mu pozorno v obraz, nobena kretnja jim ne uide. Kljub temu pa ostane žival nepreračunljiva v svojih dejanjih. — Ko se najmanj zavede, te ugrizne in oplazi. In s človekom je skoro ista — da ti kofuto, ko misliš, da ga je sama ljubezen in prijateljstvo. — Kako se čudiš, da človeka tako slabo spoznaš! — Kaj šele pri živali, ko nje misli uneti ne moreš in ti je v človeškem govoru izraziti ne more. Eno pa stoji: Odrasel človek ima v mnogo manjši meri ta fini čut kakor otrok ali pa n. pr. pes, ki natančno ve, kdo mu je prijatelj ali sovražnik.

V zanimivem članku »Zusammenhang«² razpravlja Dr. Max Keimnerich o zagonetnih zvezah naravnih pojavov med ptic, ki nam jih vse kozmične razlage ne morejo razločniti. N. pr. selitev na jug črez nepregledne kopene in morske daljave. Večina ptic se seli po noči in na čelu so mladiči, ne stari; ti šele par dni za mladimi slede. Saj ptiči vendar nimajo na razpolago človeških orientacijskih sredstev! In ko se vračajo, najdejo n. pr. zopet — iste — lastvice v svoja stara gnezda nazaj. Kdo jim da znak za odhod? Pred odhodom se vadijo v letanju kot kakšen kavalerski eskadron. Kdo vodi take legali ali slankov na neizmerne daljave v vedno ista morja in na iste obale? Ali ne instinktivni podzavestni čut? Razumeti se pa tudi morajo med seboj — ti mutci. Kdo more zanikati, da bi ptice in ostale živali ne imele orientacijskega čuta? Vsekakor pa morajo imeti dar in zmoglost medsebojnega razumevanja! Vid ptic je ostrejši od človeškega tudi njih, tip in sluh. Posebni ustroj govornih organov daje pticam zmoglost, kakor n. pr. papigi in škorec, da lahko posnemata človeški glas. Opice so rojeni komedijanti, kakor n. pr. paviani in zelo spretno posnemajo kretanje in dejanja človeka ravno zato, ker so opice zadnja vrsta bitij, ki tvorijo prehod do rodu hominis sapientis (modrega človeka).

(Dalje prih.)

¹ Moderne Tierpsychologie. Von Fr. Zieslesch. N. W. J., 5. jul. 1923, št. 10.642.

² Berlin. Tageblatt Nr. 447, 23 sept. 1923.

: Zgodovina basni. Vse basni, ki jih poznamo od Dostoeja in drugih, izvirajo iz daljnih krajev. Napisali so jih sicer Dostoej, Felton in Ezop, izmislili pa se jih le indijski fakir Višnu-Sarma. In kakor gredo danes filmi od mesta do mesta, tako so se razširile tudi njegove basni izroni sveta. Vendar pa nam ni znana bajka o Adamu in Evi, ki jo radi pripovedujejo Eskimi. Po tej bajki je Adam prevajal Evi in ji je ponudil mesto, jabolka korenje. In zato smatrajo Eskimi moškega za bolj zvitega nego žensko.

: Pot okoli sveta v devetih letih. Dva nizozemska mladeniča sta stavila z dvema baroneta svoje dežele za 35.000 gld., da pojota peš okoli sveta in obiščeta vsa glavna mesta vsake države. Živeti bi morala samo v šotoru, stanovati ne bi smela nikdar v hotelu in bi se smela poslužiti ladje samo v najnujnejšem slučaju, ako ne bi bilo že drugače mogoče. Dosedaj se jima je posrečilo izpolniti vse pogoje. Prepotovala sta že precej evropskih držav in se nahajata sedaj v Rusiji, odkoder odpotujeta v Azijo. Potovanje bo trajalo devet let.

: Apoteoza palca. Neki ameriški učnjak poziva svet k apoteozi palca. Vsa civilizacija je namreč odvisna samo od oblike naših rok. Samo človek ima palec, ki ga lahko poljubno premika proti ostalim prstom. Palec je po imenu tega dčenjaka najvažnejši prst: zato porežlo divjaki prste vsem zajetim sovražnikom.

: Najdražja ženska. Znano je, da se gledališki in filmski igralci radi zavarujejo za visoke vsote, ki dosežejo včasih fantastično višino. Tako zavarujejo vsi igralci svoj obraz, bokserji in vladisti svoje roke. Cilj je vedno enak: brezskrbna bodočnost v slučaju nesreče. V krvi umetnikov je, da zapravijo svoje dohodke na zelo lahek način. Neke ameriške gledališke pevke so zavarovale svoja grla za več stotisoč dolarjev; pianist Paderewski je zavaroval vsaki prst za 100 tisoč frankov; Carpentier svoje obe pesti za pol milijona frankov. Dosedaj so bili torej umetniki tisti, ki so se vedno tako visoko zavarovali. Rekord na je vendar dosegla neka ugledna ameriška trgovka miss Men Nyberry, ki se je zavarovala za 3 milijone dolarjev, ki jih dbe njeni dediči v slučaju smrti. V interesu zavarovalnice je, da dočaka miss visoko starost, in tako ima vsaj neko na svetu koga, ki mu res želi zdravje. Na drugi strani ima pa tudi nespravljive smrtne sovražnike.

: Uganka o Kantu. V listu »Der Zuschauer«, ki ga je izdajal nemški novinar in zagrižen Napoleonov sovražnik Merkel v letih 1811 in 1812, je bila priobčena sledeča uganka o Kantu.

Ko nisem imela jaz ničesar in nisi imel tudi ti ničesar, nisi zahteval ničesar. In jaz bi ti lahko dala mnogo. Daries, ko imam jaz in imaš ti, zahtevaš, in jaz ti ne morem dati ničesar. Živi in čakaj, da ne bom imela ničesar, in ne boš imel ničesar tudi ti, potem zahtevaj, in jaz ti dam vse.

Pripomba pravi, da ni pošiljatelj poslal rešitve, pač na obljubi, da jo pošlje v slučaju, da bi nihče ne rešil uganke. Rešitev je bila priobčena v neki poznejši številki in se glasi:

»Ko nisem imela jaz ničesar (ko mi ni slučaj privedel sedanjega soproga) in nisi imel ti ničesar (in ni tudi tebe morila tvoja draga polovica), nisi zahteval ničesar (bedak) in jaz bi ti lahko dala mnogo.« (Kaj bi primernejše tako označili, kakor nedolžno žensko srce. Ona pravi izrecno »mного« in ne »mnogotero«.) »Daries, ko imam jaz (ko nosim na nogah že težko butaro) in imaš ti (nesrečnik) zahtevaš (predrznik), in jaz ti ne morem dati ničesar (kajti moje srce pripada mojemu možu; pri altarju sam mu prisegla večno zvestobo).« Živi in čakaj (dal bog, da ne predolgo), da ne bom imela ničesar (da vzame +++ moja modra) in ne boš imel ničesar (in bo preneščena tvoja draga polovica v nebeške poljane), potem zahtevaj (ne bodi bedak; oproščam ti tvojo zmerlost) in jaz ti dam vse (kar je še ostalo).«

Kulantna uganka torej. In napisala jo je žena, ki ni mogla ušliti prošnji zaljubljenega Kanta.

: Ljubezen in filatelija. »Prager Tagblatt« je priobčil sledečo zgodbo: »Zena ga je varala. On pa se je smejal, ker ni verjel, ker ni mogel verjeti. Zena je bila srečna, toda samo v družbi plovilasega občinskega tajnika, ki je bil poleg tega strasten filatelist. V resnici je dal dragoceni znakmi prednost pred najlepšo žensko. Gospa Marija K. ni sicer posebna lepota, toda ni napačna in je poleg tega soproga trgovca, ki ima mnogo posla z inozemstvom. Iz vseh držav dobiva dopise, na katerih so seveda nalepljene tudi znamke. K. pa nima zanje mnogo smisla. Znamke je navadno vrgel proč. To je zvedel občinski tajnik in je sklenil, da se v svoje namene polasti njegove soproge. Ko se mu je to posrečilo, je pravzaprav dosegel svoj namen: dobival je vse znamke. Enkrat na teden se je zgledil pri njej in ona mu jih je izročila zarečnega obraza. Dobri soprog se vedno ni mogel verjeti, da ga žena vara, dokler mu ni neki prijatelj svetoval, da se prepriča na lastne oči. Nekega lepega dne se je splozil na vrt do pritičnega okna spalne sobe in videl občinskega tajnika, kako se je zahvaljeval soprogi za dobljene znamke s tesnim — objemom. K. je skočil v spalnico skozi okno in ukazal ženi, da gre v sosednjo sobo. Občinski tajnik pa je moral spriz nabasane samokresa šestki in pisalni stroj in pisati, kar mu je narekoval trgovec K. »Podpisani potrjujem, da sem danes dne 24. septembra ob 4. uri popoldne prelomil zakon s soprogo trgovca K. Obvezujem se plačati trgovcu K. 20.000 K kot odškodnino za njegovo zeno. Dokaz tega moj podpis.« Listino sta razeno soproge podpisali še dve priči. Trgovec K. se je moral pred sodiščem zagovarjati radi izsiljevanja. Bil je obsojen na tri mesece ječe.

Za DOLG ČAS.

Njegova bolečina.

Ob grobu stoji mož in vzdihuje: »Zakaj si umrl? Samo ti ne bi smel umreti!« Ginen stopim bližje in skušam nesrečnega potolažiti, ne morem pa doznati, za kom da žaluje. Vedno dobim pa odgovor samo zburjen vzklík: »Oh, zakaj si umrl?« Kočnjo pa mi vendar odgovori in s pretresujočim glasom vzklíkne: »Tu počiva prvi mož moje žene!«

Mačka.

2

Ko je Clayton pisal te zadnje besede, je bilo že odločeno, da ne bo nikdar več prijel peresa v roko.

Položil je svojo trudo glavo na roke, razprostrte po mizi, ki jo je napravil za njo, ki je ležala zdaj tiha in mrzla v postelji poleg njega.

V džungli je vladala grobna tišina, ki jo je motilo le ječanje malega dečka...

Opice.

V gozdu visoke planote, eno miljo od morja, je divjal stari samec, opica Keršak med svojim narodom. Mlajši in lažji člani njegovega plemena so splezali na najvišje veje visokih dreves, da bi se skrili pred njegovo jezo. Rajši so tvegali življenje in se zaupali šibkim vejam, kakor pa da bi ostali v bližini razjarjenega starega Keršaka.

Drugi samci so se razkadi na vse strani, kadar je besneča žival z zobmi zlomila komu od njih hrbtnico.

Nesrečna mlada samica je zdrsnila z visoke veje in padla Keršaku pred noge.

Z divjim krikom se je starina vrgel nanjo, ji z orjaškim zobovjem iztrgal velik kos mesa iz stegna in pobil ubogo bitje z odlomljeno vejo.

Potem je zagledal Kalo, ki se je s svojim dojenčkom baš vračala z ropa. Vedela še ni ničesar o jezi orjaškega samca, dokler je niso tovariši opozorili s presunljivimi kiki. Spustila se je v blazen beg, da bi se rešila.

Toda Keršak ji je bil tako blizu za petami, da jo je skoro zgrabil za nogo, če bi se ne pognala z enega na drugo, daleč stran stoječe drevo. Tak predzren skok podvzemajo opice le v skrajni nevarnosti, kadar jim ne preostaja noben drug izhod več.

Skok se ji je posrečil, toda, ko se je ujela za vejo, je mali dojenček izgubil ravnotežje in videla je, kako je padel trideset čevljev globoko.

Glasno rjoveč je Kala bliskoma splezala z drevesa, neoziraje se na nevarnost, ki ji je pretila od Keršaka; ko pa je dvignila malo stvar s tal, je bila že mrtva.

Zastokala je in položila truplo poleg sebe. Keršak je ni več nadlegoval. Ob dojenčkovni smrti se je napad njegove viraže besnosti v trenutku poleg.

Keršak je bil orjaški kralj opic; tehtal je brez dvoma tristo petdeset funtov. Njegovo čelo je bilo nenavadno nizko in nazaj položeno, oči s krvjo podlite, ozke in vsajene blizu njegovega debelega, ploščatega nosa; ušesa je imel velika in tenka, toda ožja kakor njegovi soplemenjaki.

S svojo strašno jezo in orjaškimi močmi si je priboril vladno nad svojim plemenom, kjer se je pred dvajsetimi leti rodil.

Ker je bil v najboljših letih, se ni nihče v celem gozdu drznil kršiti njegove vladarske pravice. Nadlegovale ga niso niti večje zveri.

Le stari Tantor, slon, se ga ni bal in le pred njim je imel Keršak respekt. Kadar je Tantor trobil, je pobegnila velika opica s svojimi tovariši na najvišje drevje.

Pleme človeko-opic, ki ga je vladal Keršak z železno pestjo, je štel šest do osem družin; odraščeni samec s svojimi ženami in mladiči — to je bila posamezna družina. Tako je štel celo pleme približno šestdeset do sedemdeset opic.

Kala je bila najmlajša žena samca Tublata, kar pomeni »Zlomljen nos«, in otrok, ki se je pri padcu ubil, je bil njen prvi, ker je bila šele devet do deset let stara.

Kljub svoji mladosti je bila visoka in močna, krasna, lepo zrastle žival z okroglim, visokim čelom, ki je pričalo o večji inteligenci, kakor jo pa ima večina opic. Bila je zmožna tudi večje materinske ljubezni.

Vendar pa je bila le opica, orjaška, divja, strašna žival, v tesnem sorodstvu z gorilami, dasi bolj pametna od njih.

Ko so posamezni člani plemena opazili, da se je Keršakovo divjanje poglobilo, so počasi lezli iz svojih skritišč in se lotili zopet svojih opravkov.

Mladiči so se igrali in uganjali burke med drevesi in grmovjem. Od odraslih so ležali nekateri na blazinah umrlih rastlin, dočim so se drugi prekucevali čez odpale veje in kepe prsti

in iskali hroščev. Drugi zopet so iskali po drevju v okolici sadje, orehe, male ptice in jajca.

Tako je pretekla ena ura, ko jih je Keršak sklical in jim ukazal, naj mu slede.

Povelje se je glasilo: K morju!

Šli so večinoma po zemlji, sledeč poti, ki so jo utrli sloni skozi goščo. Njihova hoja je bila podobna trkljačemu se, nespretnemu premikanju; postavljali so zaplestja stisnjenih rok na tla in poganjali svoje neokretno telo naprej. Kadar pa je vodila pot med nižjim drevjem, je šlo hitreje, ker so se poganjali od veje do veje, s spretnostjo sebi sorodnega plemena, malih opic-plezalk.

Tudi Kala se je pridružila gruči in vso pot nosila svoje malo, mrtvo dete s seboj.

Krog poldneva so dospeli na višino, odkoder so se lahko razgledali po obrežju, kjer je stala koča.

Tja jih je vodil Keršak!

Hotel je za vsako ceno razlučiti skrivnost, ki jo je hranila ta hiša. Več kakor enkrat je že videl, kako je bil kakšen član njegovega plemena tam ubit. Tam notri je namreč prebivala čudna bela opica; imela je nenavadno črno palico in kadar jo je vzela v roko, je strašno počilo in je vedno kdo obležal mrtev.

Keršak si je hotel to orodje prisvojiti in preiskati notranjostino te skrivnostne zgradbe.

Čudna žival je stanovala tam notri. Sovražil jo je in bi jo najrajši ugriznil v vrat. Toda obenem se je bal in večkrat poizvedoval tam okoli s celim svojim plemenom. Hotel je počakati trenutka, ko bel ne bo pripravljen na njegov prihod.

Toda vsakokrat je imel smolo. Komaj se je prikazal s svojci, je prišel beli s palico in ubil koga od njih.

Tako je Keršak počasi opustil misel na napad in se niti pokazal ni več.

Zdaj je bil pa radoveden, kako se stvar danes izteče.

Belega ni bilo nikjer videti. Keršak je s svojci parkrat obšel kolibo.

Ko so videli odprta vrata, so zlezli počasi, previdno in brez šuma bliže. Nihče ni renčal, nihče kričal, ker niso smeli prebuditi črne palice.

Prihajali so bliže in bliže, dokler ni prišel Keršak prav do vrat in skrivaj pokukal noter. Za njim sta šla dva samca in Kala, še vedno s svojim mrtvim otrokom v naročju.

V koči so videli čudno, belo opico, kako je napol ležala na mizi, roke sprostite ob glavi; na postelji je ležala z jadrom pokrita postava, dočim se je iz male, priproste zibelke razlegal dojenčkov jok.

Keršak je vstopil brez šuma in se pripravil na napad.

Tedaj se je John Clayton naenkrat sklonil pokonci in ga pogledal.

Ves je odrevenel od groze ob tem prizoru: med vrati so stale tri velike opice in za njim so prihajale nove in nove — koliko, sam ni vedel.

Clayton se je zavedel, da je izgubljen, kajti njegov samokres in njegove puške so visele daleč za njim na steni in Keršak je že napadal.

Orjaška opica se je vrgla nanj, ga objela in strla. Delo ene minute.

Ko je spustil mrliča, se je obrnil proti zibelki. Toda Kala ga je prehitela. Dojenčkovo ječanje je zbudilo v njenih prsih čustvo materinstva, in ker ni mogla več dojeti svojega mrtvega otroka, je tega vrgla v zibel in vzela živega dojenčka Alice Claytonove.

(Dalje prihodnj.)

Zastoni Vam

blaga za obleko in perilo nikdo ne

dá,

toda po izredno nizki ceni ga dobite pri

tvrdki

„Danica“

Maizeli & Rajšeli,

Ljubljana, Turjaški trg 1 (bivša Preskrbovalnica)

Velika zaloga najrazličnejšega manufakturnega in galanterijskega blaga ter usnja vseh vrst. — Vsak si naj ogleda. — Krojači in preprodajalci poseben popust.

Izšla sta 2 nova zvezka

„Splošne knjižnice“:

L. N. Tolstoj: Kreutzerjeva sonata, roman, broš. Din 14.—, vez. Din 20.—
Sophokles: Antigone, žalna igra, 9.—, 14.—

Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg št. 8.

Gamaufovo

umetno gnojilo
za cvetice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. — Cena zavojčku Din 3.—. — Razpošilja društvo

„Vrtnarska šola“ v Kranju.

Stalna zaloga: Herzmansky, Korsika, Urbanic in drogerija „Adria“.

Izšel je novi zvezek

„Splošne knjižnice“:

L. Andrejev:

„ČRNE MASKE“

drama, 82 strani, broš. Din 12.—, vez. Din 17.—

Ker se ta drama vpripori v kratkem v našem gledališču, jo cenjenemu občinstvu priporočamo v nakup.

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj.

STOEWER RECORD

Vrhunec finomehanike.

Zastopstvo Lud. Baraga Ljubljana
Šelenburgova ulica št. 61.

Šolska mladina, pozor!

Skicirke in notni zvezki na najboljšem papirju prodaja najceneje samo Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

--- ZAHTEVAJTE CENIK! ---

ŽIČNIKE

kolarnike, brezglavne, žičnike, za strešno lepenko in krovnike, krepin-stifte, ščetače in tapetnike, štukaturne kavelčke, poveznike s polokroglimi glavami, sponke za brzojavno žico, kotnike z zarezo, žbice za čevlje z vdrti glavo, londonske žbice s polokroglo glavo, cvilkovce za pete znamke „P“ in raznovrstno

vlečeno in žgano žico

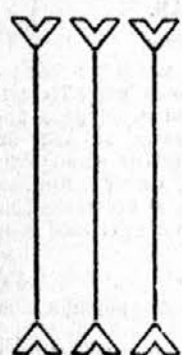
izdelujem in razpošiljam na veliko in malo že od 100 kg dalje po najnižjih cenah.

SIMON PIRC, KROPA (Slovenija)

--- ZAHTEVAJTE CENIK! ---

Zvezna tiskarna in knjigarna

Wolfova ul. 1 v Ljubljani Marijin trg 8

Izdeluje vsakovrstne tiskovine, knjige, brošure, poslovne knjige, bloke, note, tabele, vstopnice, razglednice, naročilne knjižice, lično, hitro in po konkurenčnih cenah.

Moderna knjigoveznica.

IV. JAX in sin

Ljubljana

Gospodstvska c. št. 2

priporoča svojo

pisalnih strojev

„ADLER“ in „URANIA“

šivalnih strojev

za rodbine in obrt ter

voznih koles

Styria — Dürkopp —

Orožno kolo

(Waffenrad).

: Ceniki zastoj in franko. :

L. N. TOLSTOJ:

Kreutzerjeva

sonata

v prevodu Frana Pogčnika

je izšla kot zvezek 22

„Splošne knjižnice“.

Cena broš. Din 14.—,

vez. 20.—.

Zvezna knjigarna,

Ljubljana, Marijin trg 8.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para z davčino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglasih!

Gospodična,

inteligentna, v Ljubljani tukaj bi se vsled pomanjkanja znanja rada seznanila z gospodini, vsestransko izobraženim, v svrhu globljega spoznanja ljubljanske okolice.

Kam? „Na Osoje“

kjer se toči dobro vino. Za bilanje 2 igrišča na razpologo in nove krogle.

3 sode

vinske od 45 do 60 l naprodaj. Ponudbe pod „Vinski sodi“ na upravo lista.

Pisarniška moč,

do sedaj na vodilnem mestu, zmožna vseh pisarniških del; knjigovodstva, korespondence, itd. nemške, slovenske z večletno prakso, želi premeniti mesto. Cenj. ponudbe na upravo lista pod „Takošnji nastop“.

Auto

»Praga« 12/18 H. P. štirisedemdeset letno generarno popravljen in presnžen za prodajo ali zamenjavo z najnovejšo Typo »Indiana« z originalnim priklopnim vozom. Ogleda se pri tvrdki Drago Gama, Celje, Gajce 91.

Petit Larousse

ilustrirano, vezan v platno, izdaja 1924 za nizko ceno na prodaj v Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg 8.

Nova harmonika

boljša, trdota, glasnost, štirivrstna z lepim prijaznim glasom so prod. Naslov: Štefan, Rožna dolina št. 34 pri Ljubljani.

Anton Šorn

krojaški mojster, Kranj, izdeluje po naročilu čepice vseh vrst, športne, gasilске, sokolske, orlovske in orožniške naceje, ter se priporoča za cenj. naročila. — Pri večjem odjemu konkurenčne cene.

Karol Starin

splošno ključavničarstvo za gradom 9 v Ljubljani izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela točno in po solidni ceni.

Prekajevalci, pozor!

Prodaj dva popolnoma nova prekal, stroja znamke »Wolf« in »Blitz« na električni pogon, zraven še nerabljena nov motor, Josip Križnar, mesar in prekaljevalce, Strazišče pri Kranju.

Brivskega pomočnika

sprejem za stalno. Koštomaj, brivec, Celje.

Kozelj Franc

krojaški mojster, Primsko 48, p. Kranj izdelovalja po meri in naročilu Moške in ženske obleke po nizki ceni ter se priporoča za cenj. naročila. — Tudi se sprejme vajenca.

Moško kolo

v dobrem stanju se kupi. Ponudbe pod »Dobro ohranjeno« na upravo lista.

Pozor!

Naznanja se, da se bo od 19. t. m. dalje zopet prodajalo na občinski mesnici in Udmatu pri šoli prama goveje meso po Din 22-50 kg. Postrožba dobra! Se toplo priporoča Jakob Otrin.

Mladenčič

posestnik lepe hiše na Gorenjskem želi znanja z gospodinjstvom iz dežele, ki bi posedovala 100.000 Din premoženja. Ženitev čimprej! — Ponudbe pod »Srečno življenje« na upravo lista.

Skladiščnik

event. trg. sotrudi, vojašnica, prost, išče primerne mesta, najraje v Ljubljani. Ponudbe je poslati na upravo lista pod šifro »Agilene«.

Meblovano sobo

s posebnim vhom in električno razsvetljavo išče mirno, ljubna gospodična, po možnosti v sredini mesta. Ponudbe pod šifro »Meblovana soba« na upr. lista.

Stanovanje

s popolno hrano išče uradnica pri kati mirni stranki, najraje v sredini mesta. Ponudbe pod šifro »Mirna«, na upravo lista.

2.000 Din

posojila išče gospodična na rotni vrtni v obrobli. Ponudbe pod šifro »Sigurno plačilo« na upr. lista.

Otroški voziček

dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe pod »Voziček«, na upr. lista.

OTVORITEV

NOVE SPECIJALNE TRGOVINE Z BARVAMI IN LAKI

kakor: Emajl-lakov, lakov za posode, pravi firnež, terpentin, špirit, prašno olje, karbolinej, mavce, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in zidarski čopiči in vsi drugi v to stroko spadajoči predmeti. Zagotavlja točno in solidno postrežbo, ter se priporoča za naklonjenost.

RAVHEKAR & DERGANČ

LJUBLJANA, PRED ŠKOFIJO STEV. 20.